

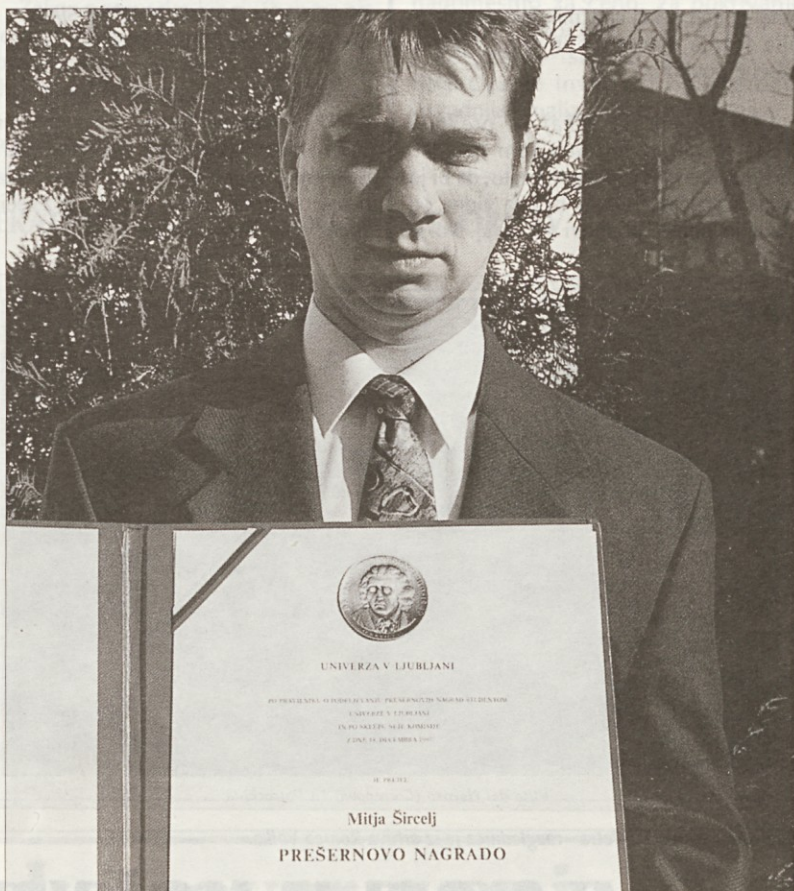
PONOS ZEMONA IN BISTRICE

Kot vsako leto so tudi letos v Ljubljani dvanajstim najboljšim študentom podelili Prešernove nagrade. Letos je bil med najboljšimi tudi 26-letni Mitja Šircelj iz Dolnjega Zemona pri Ilirski Bistrici, ki je prejel nagrado za svoje raziskovalno delo.

Mitja, ki je študiral proizvodno strojništvo na Strojni fakulteti v Ljubljani, je kot marljiv študent (šolanje je končal z oceno 9) vedno težil za nečim novim. Nagrado je dobil za diplomsko nalogo z naslovom **Lasersko kaljenje s pretaljevanjem površine**. Pripravljal jo je eno leto, praktične poizkuse pa je delal v mariborskem TAM-u.

Dobitnik Prešernove nagrade, danes pripravnik v podgradski Plami, je ob tej priložnosti dejal: »Vse, kar sem dosegel na fakulteti, sem dosegel z veliko truda. Zame to priznanje pomeni vzpodbudo za nadaljnje delo. Pri diplomski nalogi so mi veliko pomagali profesor dr. Janez Grum in asistenti v laboratoriju na fakulteti. Zato bi rad izkoristil to priložnost in se vsem zahvalil. Zahvalil pa bi se tudi profesorjem postojnske srednje strojne šole, kjer sem pridobil ogromno osnovnega znanja za študij strojništva.«

pnpress

Prešernovo nagrado, ki jo vsako leto podeljujejo dvanajstim najboljšim študentom v Sloveniji, je letos dobil tudi 26-letni Mitja Šircelj iz Dolnjega Zemona.

(Slika: P. Nikolič)

PUST KRIVIH UST IN ŠIROKEGA NASMEHA

Pust. Pust. Pust. Praznik, ki se ga veseli staro in mlado, je tudi nad našimi kraji razpel široko pahljačo najrazličnejših mask, navad in običajev. Že nekoliko obrabljenu ptujskemu kurentu se lahko ob bok enakovredno postavijo najrazličnejše maske in liki iz vse Slovenije. Poznavalci pa celo trdijo, da se nahaja največje in najbolj bogato pustno izročilo v Sloveniji prav na njenem zahodnem delu, na Primorskem. Hruški in podgradski škornjari so že nekaj let poznani tudi izven meja občine, v zadnjih letih pa se jim pridružujejo tudi vrbiške šjme.

Prve pustne obrede naj bi poznali že ljudje iz prazgodovinske dobe. Odganjanje zlih duhov, zime in klicanje pomladi pa velja tako za prazgodovinskega kot za sodobnega človeka. Ples, smeh in veselje v čim večji količini prinašajo debelejšo repo, obilnejšo letino, boljše vino in več klobas. Po vaseh je poberija - skupine šem hodijo od hiše do hiše, gospodinjji voščijo vse dobro in odganjajo zle duhove. Gospodinjje pa jih za njihov trud nagradijo s klobasami, krofi, jajci in vinom. Po končani poberiji sledi zabava za vso vas, ki se največkrat konča šele v zgodnjih jutranjih urah. Pustovanje se zaključi na pepelnico sredo, s sežigom pusta kot simbolično

kaznijo za vse, kar se je slabega zgodilo v preteklem letu.

Pustu smo v tej številki časopisa namenili kar precej prostora. Zaradi prireditve Pust '98, ki jo je organiziralo Turistično društvo iz Ilirske Bistrice, si ta težko pričakovani praznik to vsekakor zasluži. Z naslednjim letom pa bo Pošta Slovenije v serijo poštinih znamk vključila tudi znamko s podobo brkinskih škornjatov, ki se bodo pridružili trem dosedanjim znamkam s pustnimi motivi: kurentu, cerkljanskim lavfarjem in borovemu gostivanju.

Več na straneh 5. - 7.

K.M.

Slika: Petar Nikolič

ODKUPUJEMO DELNICE:

SAVA, COLOR, GORENJE, FRUCTAL, LUKA KOPER-B, EMONA OBALA KOPER-B IN C, INTEREUROPA-B-C, DROGA-B, ISTRABENZ-B

* posredujemo na borzi
* upravljamo portfelje

ILIRSKA BISTRICA, Cankarjeva 2
Tel.: 067/41-935

UVODNIK

Ko se dvakrat mesečno usedem za računalnik, da napišem te uvodne besede, ki naj bi bile pametne in duhovite, trpke, vesele ali zagrenjene, odvisno pač od teme in razpoloženja, hkrati pa naj bi bralcu dale tudi nekaj v razmislek, nikoli ne vem, kaj se bo na koncu izcimilo. Kdo bo to bral, kdo se bo nad napisanim zamislil, kdo razjezil ali razveselil, kdo bo napisano hvalil, kdo grajal in kdo bo ostal neprizadet. Da uvodnike prebirate, vem iz vaših številnih odzivov, ki bi jih lahko strnila v naslov Mišine oddaje na prvem programu nacionalne televizije: »Res je!«

Res je, da je zemlja okrogla, da trava raste, da je bil pust in da sonce vsak dan vzhaja in zahaja. Res je, da poznamo več resnic o enem dogodku, res je, da ima vsaka medalja dve plati in res je, da si resnice še največkrat ne upamo povedati.

Zakaj? Kaj nas niso vedno in povsod učili: Povej po pravici, ne laži. Doma, v šoli in pri veronauku so nas učili, da je resnica nekaj lepega. Zakaj jo torej tiščimo v sebi? Resnica velikokrat boli, res je. Velikokrat povemo, kar nam je na jeziku in je res, pa kmalu zatem začutimo neprijetne posledice svojega dejanja. Že majhen otrok spozna, da se mu laž veliko bolj obnese kot resnica. Zakaj bi bili odrasli drugačni?

O resnici govorim zato, ker je ni nikjer najti. Povsod sprenevedanje, obračanje besed, namigovanje in podtikanje: od televizijskih in radijskih sprejemnikov, ki nam posredujejo besede naših politikov, do medsebojnih odnosov, tudi med najbližjimi. Sin laže očetu, mož ženi, žena sodelavki, sodelavka direktorju, direktor vplivnemu politiku, politik volivcem, volivci pa ...

Pust je kot nalašč, da se resnica zakrije. Dajmo si na obraz maske in zganjajmo norčije, saj nas itak nihče ne pozna. Mogoče pa je obratno in si za pusta snamemo maske, ki jih nosimo vse leto. Kdo ve, kaj je tu res in kaj ne?

»Z botom po glavi ga dajte!« Pusta namreč, ker je, revež, dežurni krivec za vse, kar se nam je slabega dogajalo v preteklem letu. Verjetno je res tako najbolj enostavno in najmanj boleče.

Resnica pa je še vedno nekaj tako lepega in tako vrednega, toda kaj ko tako zelo zelo boli.

K.M.

P.S. Pa še malo bolečin za konec.

Resnica boli je naslov naslednje šale:

Dva politika se pogovarjata in prvi, minister, potoži drugemu:

- Strašno, si morda bral časopise zadnje dni.
Kakšne grozne stvari trosijo o meni?

- Bodi vesel! če bi povedali vse, kar je res, bi bil še bolj prizadet!

KMETIJSTVO

STANJE BISTRIŠKEGA KMETIJSTVA

Kot je 20. februarja v Primorskih novicah zapisal novinar Tomo Šajn je neorganiziranost rak rana bistriškega kmetijstva. Mnogi, če ne že vsi, ki se na takšen ali drugačen način ukvarjajo ali srečujejo s kmetijstvom, bi mu verjetno pritrtili. Z osamosvojitvijo in z izgubo kvarnerskega tržišča, s stečajem KZ Hmezad pa se zdi, da se je ta rana samo še poglobila.

Poleg neorganiziranosti, ki v največji meri ovira razvoj kmetijstva na Bistriškem, pa je treba dodati tudi majhnost kmetij. Povprečna kmetija namreč meri le dobra 2,5 hektarja. Številčno pa je največ takih kmetij, ki imajo manj kot dva hektarja zemlje.

Čeprav po novem poteka financiranje kmetijstva iz državne blagajne in občine nimajo več izvirnih prihodkov za pospeševanje in razvoj te dejavnosti, je občina Ilirska Bistrica v preteklih štirih letih namenila kmetijstvu precejšnja finančna sredstva.

Široko zastavljen posvet, ki sta ga 17. februarja organizirali Upravna enota in občina Ilirska Bistrica, naj bi poskušal razrešiti vsaj delček omenjenih problemov. Na povabilo so se odzvali vsi, ki se v občini ukvarjajo s kmetijstvom. Poleg njih pa so se sestanka udeležili tudi predstavniki državne Uprave za pospeševanje kmetijstva in regionalnih kmetijskih ustanov. Kljub obljubam pa na sestanku

ni bilo najodgovornejših z Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo.

Rafaela Žejn iz bistriške Kmetijsko-svetovalne pisarne je podrobno predstavila stanje kmetijstva na Bistriškem. Predstavila pa je tudi možnost za obetavnejši razvoj te panoge, ki bi bila lahko po propadu mnogih bistriških podjetij pomemben vir za nova delovna mesta. Opazno je krčenje tradicionalnih vej kmetijstva kot so živinoreja, prireja mleka in poljedelstvo. Na drugi strani pa se je pojavil napredek pri vzreji drobnice (njihovo število je naraslo že na 2123 ovac in koz). Ponovno je oživelo tudi sadjarstvo, nekoč paradna panoga Brkinov, ki pa nujno potrebuje hladilnico, saj je letni pridelek skoraj 500 ton sadja. Povečalo se je tudi število rastlinjakov in mnoge kmetije se ukvarjajo z dopolnilnimi dejavnostmi kot so kmečki turizem in podobno. Vsi udeleženci so si bili enotni, da stanje ni brezupno, da pa je osnovni pogoj za razvoj kmetijstva v občini boljša organiziranost kmetov. K.M.

VEDNO NOVE ZAMISLI

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA IZ PODJETJA SUMA

Suma je prvo podjetje v Ilirski Bistrici, ki se je registriralo po Zakonu o podjetjih v letu 1989. Osnovne dejavnosti družbe, ki so se začele razvijati, so knjigovodske storitve, finančno in poslovno svetovanje, inženiring notranje opreme ter izvoz opreme za gašenje.

Kot vsako mlado podjetje so tudi v podjetju Suma vedno iskali možnost za nove dejavnosti. V klasični trgovini, s katero se je začelo ukvarjati veliko novih podjetij, se niso hoteli preizkušati, ampak jim je bila vedno v mislih proizvodna dejavnost, ki zahteva sicer bistveno več angažiranja, vendar pa je dolgoročno bolj interesantna.

KAKŠEN JE BIL ZAČETEK?

Njihov kooperant Aleš Primc, ki se je ukvarjal s postavljanjem centralnega ogrevanja in vodovodnih instalacij, se je kot naslednik znane bistriške instalaterske delavnice 'Slovenec' zadnja leta zanimal za tehnologijo izdelave kovanega ograja in zbral osnovne informacije o nemških proizvajalcih opreme ter o možnostih prodaje tovrstnih izdelkov.

Po dogovorih so se odločili za skupni nastop na novem programu. V industrijsko obrtni coni so adaptirali objekt, nabavili opremo, za mnogo delovnih naprav in pripomočkov so naredili načrte ter jih izdelali, se povezali z orodjarji, dobavitelji repromateriala, pridobili vsa potrebna dovoljenja in lani pričeli s poskusno proizvodnjo.

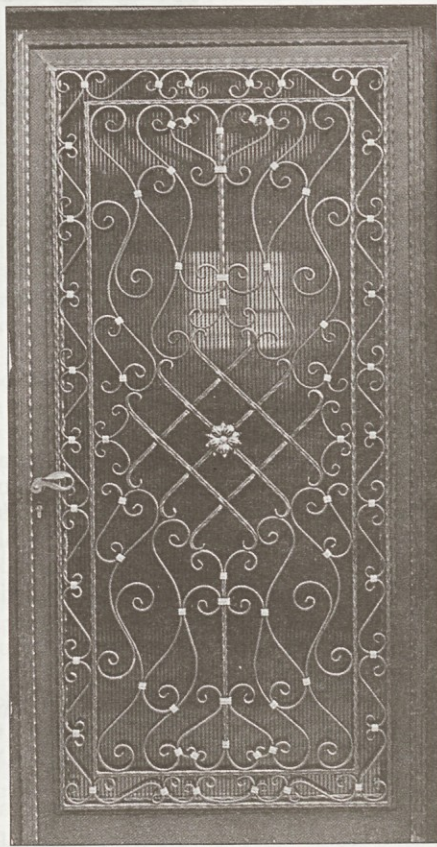
TRŽIŠČE

Iz analiz tržišča so ugotovili, da so tovrstni izdelki zanimivi bodisi kot ograje, vrata in rešetke, ki krasijo in obenem varujejo domove, bodisi kot samostojni okrasni elementi: okenske košare za rože, obešalniki, predelne stene za interiere, drobni predmeti kot so svečniki, konzolni nosilci in vrtni pohištveni elementi.

KUPCI

Kovane elemente nameravajo prodajati kot material za domače mojstre po načelu "napravi sam", kot material za obrtnike, ki se ukvarjajo z izdelavo stavbnega pohištva, in kot kompletne konstrukcije, izdelave in montaže ograj, vrat, rešetk po naročilu.

Njihova prednost pred konkurenti je predvsem v tem, da je na vhodu surovo toplo valjano železo, na izhodu pa končni izdelek, pobarvan in montiran.

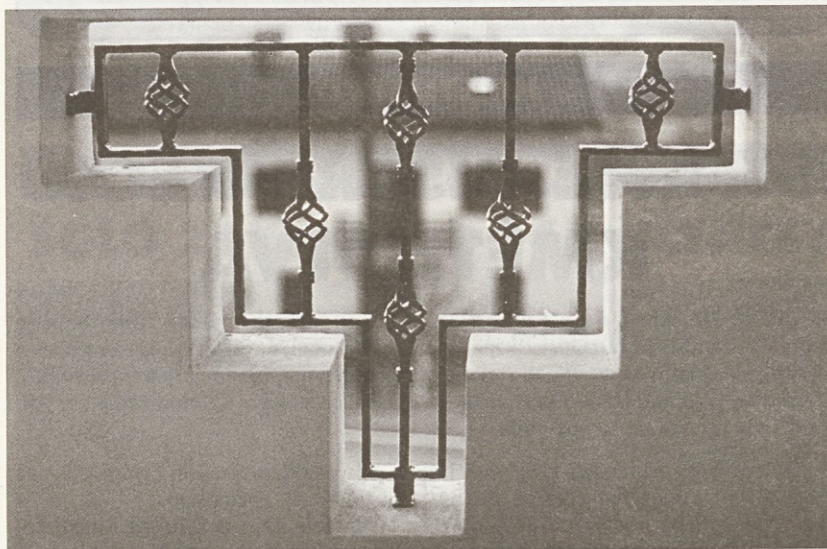
Detajl iz kovanega železa.

lahko mirne vesti zagotovijo trajnost izdelkov za dobo najmanj 10 let.

CENE

Cene pobarvanih in montiranih ograj se gibljejo od 200 do 600 DEM na dolžinski meter, odvisno od višine in izvedbe.

Za približno enako ceno si lahko domači mojster kupi le material v BAU-

Tudi okenske rešetke so lahko lep okras.

Poleg domačega tržišča so našli kupce še na Hrvaškem, v Italiji in Nemčiji.

RAZVOJ

S posluhom za želje potencialnih kupcev razvijajo nove izdelke. Na področju izvedbe projektov so zagotovili dobavo kakovostnih elektronskih elementov za daljinsko upravljanje vrat ter ustrezna vodila in pomožni material.

ANTIKOROZIJSKA ZAŠČITA

Predstavlja izredno važen faktor pri proizvodnji in prodaji izdelkov iz kovanega železa.

Sistem površinske zaščite in materiali, s katerimi pobarvajo naše izdelke, so najvišjega kakovostnega razreda, tako da

HAUS-u, brez dobave, izdelave, barvanja in montaže pa tudi brez olajšave pri napovedi za dohodnino.

PRIHODNOST

Prizadevali si bodo, da bodo njihovi izdelki kakovostni in da ne bodo korak za podobnimi italijanskimi in nemškimi proizvajalci. Njihova želja je, da bi si dopolnili strojno opremo in povečali obseg proizvodnje.

Ena lastovka še ne prinese pomladi, nekaj novih delovnih mest tudi ne bo rešilo problema nezaposlenosti v občini Ilirska Bistrica. Želijo pa si, da bi jim sledili še drugi, ki želijo naši komuni dobro.

PISMA BRALCEV

ODMEV NA ČLANEK »LE SEKAJ, SEKAJ SMREČICO«

Ni me presenetilo, da se nekdo čudi poseku okrog cerkve sv. Petra v Trnovem. Vsak ima pravico izraziti svoje mnenje, vendar zgodovinska dejstva in pričujoča fotografija izpričujejo drugačno podobo.

Čeprav sem tudi jaz slišal različna mnenja, obsodbe in zgražanja, bi vseeno hotel podati nekaj ključnih dokazov, da je bila sečnja macesnov in divje rastoče akacije potrebna.

Sprašujem se, zakaj so predniki postavili cerkev z zvonikom na tako dominantno mesto? Mogoče zato, da bi jo obraslo goščavje ali da bi bila vidna od blizu in daleč, podnevi in sedaj, ko je

osvetljena, tudi ponoči. (Cerkev se razločno vidi iz Košane, Harij, Prema itd.)

Lepo zveni tudi citat iz kronike trnovske fare izpod peresa g. Bilca, domačina, ki pravi:

STRMIJO KVIŠKO TEMPELNA ZIDOV
IN MILI VABIJO ZVONOV GLASOVI.
PRADEDOV DAVNIH POZNE SINE
NA GRIČA SVETEGA STRMINE.

V šestdesetih letih pa je bil glede na politične razmere (sklepam) celoten hrib Videm močno pogozden s smrekami, ki še dandanes stojijo. Cerkev je z leti postala povsem zakrita. Čeprav je visok, je z večine strani videti le vrh zvonika.

Villa del Nevoso (Correnova) La Parrocchia

Pogled na cerkev sv. Petra - razglednica je iz arhiva Romea Volka.

V SLOGI JE MOČ VRBIČANOV

Vaščani vasi Vrbiča so te sončne zimske dni izkoristili za ureditev vaških in poljskih poti. Prejšnji vikend se jih je pri prostovoljnem delu zbralo 21. S pomočjo traktorjev in drugih strojev so urejali štiristo metrov dolgo poljsko pot (na sliki). Vrbičani nameravajo po praznikih urediti še ostale poljske poti. Hvalevredna akcija, ki bi morala biti za zgled tudi ostalim vasetem.

Tekst in slika: Petar Nikolič

ČRNA KRONIKA
15. 2. - 25. 2.

V PODGRADU VROČE - Teh deset dni je v Ilirski Bistrici minilo v znamenju travniških in gozdnih požarov; povečala pa se je tudi aktivnost tatov, vlomilcev in podobnih nepridipravov.

Policisti so zabeležili kar osem različnih travniških požarov. Med njimi je bil največji požar na travniku za podjetjem Plama, ki so ga poleg domačih gasilcev pomagali gasiti tudi gasilci iz vseh sosednjih občin, zaprta pa bila tudi magistralna cesta Koper - Starod.

TAT IZ ROMUNIJE - Zabeleženih je bilo kar dvajset kaznivih dejanj, med njimi je bilo največ vlomov v vozila, tatvin in vlomov v počitniške hiše. Poleg tega pa so policisti obravnavali tudi dva odvzema vozil.

Kriminalisti policijske postaje so enega od vlomilcev tudi prijeli in pred preiskovalnega sodnika pripeljali romunskega državljanca. Omenjeni je v času od 18.2. do 21.2.1998 na območju občine Ilirska Bistrica in Brkinov izvršil dvanajst vlomov v avtomobile in počitniške hiše. Za ostalimi storilci še poizvedujejo.

Z VOZILOM NAD POLICAJA - Policisti so obravnavali tudi primer slovenskega državljanca iz Ljubljane, ki je hotel z vozilom povoziti dva policista.

PUST JE MINIL MIRNO - Na ostalih področjih je bilo precej mirno. Kljub pustnemu času so policisti obravnavali samo šest prometnih nesreč z lažjimi telesnimi poškodbami in dve kršitvi javnega reda in miru. Obravnavali so še eno nezgodo na delu in pet ilegalnih prehodov meje. Neznanec je povozil srno, policisti pa so našli in pripeljali domov tudi pogrešano nemško ovčarko z dvema mladičema.

Res je, da fasada cerkve ni v celoti obnovljena in zato mogoče daje nekoliko slabši vtis. Upam pa, da bo nekega dne v beli barvi zasijala celotna fasada cerkve.

Se je kdo vprašal, kaj vse se je skrivalo v goščavi akacij, srebota, macesnov in bezga? Vprašajte naše komunalne delavce, ki so na več kamionih odpeljali sveče, ostale šare in odvrženo pokopališko zemljo z grobov. To je kultura ljudi, ki so kljub zaboju vztrajno odlagali smeti za zid, kjer jih ni bilo videti. Sedaj jih pa bo!

Kot zadnji argument pa navajam širitev pokopališča, ki bo potekala od grobnice družine Tomšič vzdolž zidu.

V. Škrablj

P.S. Ali moti bolj golosek ali cerkev?

BOUTIQUE
METULJ

Nedolgo tega obnovljeno pročelje stare sodnije je te dni pridobilo še droben dodatek, reklamni napis - izvesek, ki fasado primerno in skladno dopolnjuje. Posebej še, ker je izvesek postavljen na zelo očitno mesto. Reklamni napis je vreden omembe, ker lahko služi za dober primer, kakšni bi lahko bili tudi ostali izveski. Slovenščini na ljubo pa je treba reči, da se besedo boutique po slovensko piše butik.

ispress

PIVKA d.d.
Neverke 30
6256 Košana

Ugodna prodaja **grabastih jarkic - domače kokoši**; starih od 8 tednov dalje. Informacije dobite na tel. št. **061/791-536** ali neposredno pri rejcu na tel. št. **066/81-134**. Istočasno sprejemamo tudi naročila za **rjave nesnice** - tik pred nesnostjo. Naročila na tel. št. **061/791-536**.

Suma inženiring d.o.o.
PROIZVODNJA KOVANIH ELEMENTOV,
IZDELAVA OGRAJ, REŠETK IN VRAT PO NAROČILU
OIC Trnovo
Vilharjeva cesta 47, 6250 Ilirska Bistrica
tel/fax: 067/41-362

KAKO DRAGA JE NAŠA VODA?

Ko največji porabnik vode zaide v nepremostljive težave in ne more več poravnati svojih obveznosti, se komunalnemu podjetju kot nosilcu komunalnih storitev ne piše dobro. O stečaju Lesonita, njegovih naporih, da ponovno začne normalno poslovati, o neplačevanju vodarine in še čem se je v preteklem letu kar veliko govorilo in pisalo. Na predzadnji, 36. seji občinskega sveta občine Ilirska Bistrica so svetniki namenili podjetju Lesonit - v stečaju enkratno finančno pomoč v višini petih milijonov tolarjev. Z njo naj bi podjetje poravnalo tudi obveznosti, ki jih ima do bistrškega komunalnega podjetja; tj. neplačano vodarino.

Svetniki so se v razpravi, ki je potekala pred sprejetjem tega sklepa pa tudi v razpravi, ki je potekala za tem in je obravnavala neplačevanje vode in komunalnih storitev vseh uporabnikov, dotaknili tudi cen komunalnih storitev. Čeprav iz teh dveh točk niso (razen finančne pomoči Lesonitu) sprejeli nobenega sklepa, ki bi vnesel spremembe na to področje, je zanimiva primerjava

cen komunalnih storitev naše občine s še nekaterimi drugimi sosednjimi občinami.

Zakon o gospodarskih službah navaja možnost diferenciranega določanja cen po kategorijah uporabnikov. Občina lahko predlaga tudi različne cene za različne uporabnike: gospodinjstva, gospodarstvo in drugi uporabniki. Na ta

način so doslej obračunavali komunalne storitve v večini slovenskih občin. Število diferenciranih uporabnikov pa je od občine do občine različno. Večinoma ima ločene cene samo med dvema vrstama uporabnikov: gospodinjstvi in gospodarstvom.

Ker zaradi restriktivne politike cen v marsikateri občini ne uspevajo pokriti niti tekočega vzdrževanja komunalnih vodov, se občine v veliki meri odločajo za uvedbo raznih taks in prispevkov kot nadomestilo za ceno, za pokrivanje stroškov tekočega vzdrževanja, v precejšnjem številu pa tudi za financiranje investicij na področju izgradnje kanalizacijskega omrežja.

K.M.

PRIMERJAVA NEKATERIH CEN KOMUNALNIH STORITEV (20. februar 1998)

	Il.Bistrica	Sežana	Postojna	Cerknica	Koper
VODA (SIT/m3)					
gospodinjstvo	100,23	108,71	92,01	134,18	117,88
ostali	151,81	166,86	146,55	162,46	209,19
KANALŠČINA (SIT/m3)					
gospodinjstvo	7,90	16,14	19,73	60,88	174,00
ostali	14,70	33,71	26,11	84,11	251,00
ČIŠČENJE (SIT/m3)					
gospodinjstvo	4,50	/	32,05	/	/
ostali	13,80	/	32,05	/	/
ODVOZ ODPADKOV					
gospodinjstvo	234,00 SIT/os.	236,18 SIT/os.	239,80 SIT/os.	12,69 SIT/m2	26,60 SIT/m2
ostali	18,20 SIT/m2	23,57 SIT/m2	13,75 SIT/m2	19,14 SIT/m2	39,60 SIT/m2

Kmetijska zavarovanja Zavarovalnice Triglav

Zavarovanja sadovnjakov pred točo in spomladansko pozebo.

Pridelava sadja se odvija v naravi in je zelo izpostavljena neugodnim vremenskim in klimatskim razmeram, ki lahko poškodujejo in uničijo pridelek in tako zmanjšajo proizvodnjo in dohodek samega pridelovalca.

Sodobno sadjarstvo namreč temelji na intenzivni in tržno usmerjeni pridelavi sadja, kjer sta pomembni tako količina kot/in predvsem kakovost sadja.

Med večjimi nevarnostmi, ki lahko prizadejajo sadjarje, sta toča in spomladanska pozeba. Toča lahko v nekaj minutah uniči ves pridelek. Posledice poškodb toče na sadnih drevesih pa so lahko vidne še v naslednjih letih.

Pred nevarnostjo toče in pozebe vam Zavarovalnica Triglav nudi temu pripravljeno zavarovanje sadja, s katerim sadjarju v primeru

nastalo zaradi izgube kvalitete plodov sadja zaradi poškodb točnih zrn.

Udarci toče namreč poškodujejo plodove oz. njihovo povrhnjico, da jih sadjarji lahko prodajo le kot manj kvalitetno sadje ali sadje uporabno samo za predelavo. V takem primeru pa Zavarovalnica Triglav sadjarju oceni in obračuna tudi zmanjšano kvaliteto sadja.

Sadjarji s področij, ki jim ne grozi pozeba oz. ne povzroča škode, lahko svoj pridelek sadja zavarujejo samo pred nevarnostjo toče. Tisti, ki pa imajo svoje sadovnjake pokrite z zaščitnimi mrežami, lahko svoj pridelek sadja zavarujejo le pred nevarnostjo spomladanske pozebe.

Splošni in posebni pogoji v vsaki polici natančno opredeljujejo obseg tega zavarovanja, zato so za vse podrobnejše informacije obrnite na svojega zastopnika ali na Območno enoto v Postojni.

toče in pozebe povrne nastalo škodo na pridelku.

Zavarovanje pridelka sadja pri Zavarovalnici Triglav je sestavljeno iz zavarovanja pred spomladansko pozebo in pred točo. V primeru pojava toče zavarovalnica krije tako škodo zaradi količinskega izpada pridelka kot tudi škodo,

BORZNI KOMENTAR

Investitor pri svojem odločanju poleg vseh podatkov, ki so mu na razpolago, aktivno spremlja samo dogajanje na borznem trgu. Za borzo je skoraj vsak dan drugačen, saj se skoraj vsak dan kaj pomembnega zgodi.

Pri aktivnem spremljanju lahko investitor tekom dneva pokliče borznega posrednika, ki mu opiše trenutno stanje na trgu vrednostnih papirjev. Tukaj je pomembno poudariti, da borzni posrednik ne sme investitorja nagovarjati, naj kupi ali proda določen vrednostni papir. Slednja odločitev pripada le investitorju in nikomer drugemu.

Borzni posrednik začne opisovati stanje s splošnim trendom, ki nam pove, kam se splošno gledano gibljejo tečaji. Potem pojasni kakšen obseg trgovanja beleži, s čimer posredno določi stabilnost trga. Na željo investitorja mu nato za željeno delnico opiše gibanje tečaja, seznan pa ga tudi z morebitnimi javno objavljenimi podatki, ki so vezani za obravnavano delnico.

Preden se investitor posvetuje z borznim posrednikom, je pametno, če prebere tudi dnevne, tedenske ali mesečne borzne komentarje. Le-ti dostikrat razkrijejo zanimive informacije in poglede različnih borznih posrednikov. Za pretekli teden bi dogajanje opisali v naslednjih odstavkih.

V minulem tednu so bili borzni posredniki ponovno zelo aktivni, predvsem pa se je to nanašalo na sredo, ko so borzni posredniki sklenili kar 854 borznih poslov v skupni vrednosti 563 milijonov tolarjev. Skupno so v tem tednu borzni posredniki sklenili preko 2700 borznih poslov v skupni vrednosti čez milijardo in pol tolarjev. Slovenski borzni indeks je v tednu dni porasel od 1453 na 1467 indeksnih točk, kolikor je znašala vrednost indeksa med petkovim trgovanjem.

Tečaji delnic so v začetku tedna sprva porasli, konec tedna pa smo beležili negativne popravke. Največ zanimanja je bilo ponovno za delnice Krke ter Leka. Zaradi okrepljenega povpraševanja se je povečal obseg trgovanja in s tem tudi vrednot obeh delnic. Tako smo delnice Krke v sredo prodajali po 25100 tolarjev, delnice Leka po 37000 tolarjev, v petek pa je vrednost padla za petsto tolarjev. Zaradi večjega obsega trgovanja ter pritoka novega kapitala na trg smo posledično zaznali večje povpraševanje tudi pri drugih delnicah. Najbolj so izstopile delnice Kovinotehne, ki so samo v sredo porasle za skoraj devet odstotkov. Opaznejši popravek delnic smo zaznali tudi pri delnicah Radenske, katerih tečaj je v sredo porasel nazaj na 1748 tolarjev oziroma 1786 v četrtek, petkov trend pa je bil v znamenju popravka, ki je tečaj potisnil nazaj na 1757 tolarjev.

Delnice Kompas Skladov lahko kupimo po cca. 210 do 220 tolarjev, kar pa je še vedno za štiri petine manj, kot smo jih dobili. Trenutno večjih sprememb ni na vidiku, saj je večina pozornosti usmerjena na najbolj likvidne delnice. Za pričakovati pa je, da bomo počasi beležili prehod kapitala tudi na druge delnice, kar pa bo seveda povzročilo rast tečajev.

S kratkoročnimi vrednostnimi papirji ter obveznicami v začetku tedna nismo beležili veliko trgovanja, zato pa smo ga toliko bolj v petek, ko je bila

objavljena novica o podražitvi naftnih derivatov. Kot posledica višje inflacije so borzni posredniki začeli izstopajoče kupovati nakupne bone sedme izdaje, katerih tečaj je porasel za dobrih 14 odstotkov.

Iz komentarja seveda ne izvemo vsega, zadostuje pa za splošno informiranost vsakega investitorja.

Matej Tomažin
Ilirika Borzno posredniška hiša d.d.

Radio 94 d.o.o.
Kolodvorska 5a
6230 Postojna
Telefon: 067/25-123 in 24-150

DA IZVESTE VEČ

Radio 94 vam vsako jutro med 6. in 8. uro postreže s servisnimi informacijami. Ob 9.30 vas v informativni oddaji Regijski dogodki seznanja z zanimivostmi iz občin Postojna, Pivka, Ilirska Bistrica, Cerknica in Loška dolina, ob 13.30 pa izpolnjuje vaše glasbene želje.

Ponedeljki prinašajo ob 12.25 oddajo *Ga ni čez dober nasvet* in ob 16.30 glasbeno oddajo *Danes poslušamo. Torek* je dan za zdravo življenje - ob 18.10 v oddaji *Vem, kam grem* in ob 19.05 prihaja na valove R94 oddaja *Glasbeni tutti frutti*, ob 20.05 pa avtomobilistična oddaja *6. prestava*. **Sreda** ob 10.10 je za *Sredin sos*, v katerem poveste, kaj vas žuli. Ob 13.30 je na sporedu oddaja *VIP - vaših izbranih pet*, *Sredin rom-pom-pom*, oddaja za najstnike ob 18.05, uro kasneje pa glasba *S tangom v srcu*. Ob **četrtek** ob 11.15 poveste svoje mnenje o dogodku iz javnega življenja v oddaji *Vaš komentar, prosim*, ob 18.05 *Glasbena oddaja*; zadnji četrtek v mesecu pa prisluhnite oddaji *Glasbeni ogrizek*. V **petek** ob 18.30 zaropota *Škropot*, študentska oddaja. V **soboto** ob 17. uri zarjove ugankarski *Dvoglavi levji car*. **Nedelja** je čas za narodnozabavno glasbo ob 10.30 v oddaji *Prijatelji ostanimo prijatelji*.

Bodite tudi vi v naši družbi.

DROBNO GOSPODARSTVO

OBRTNIKI S PREDLAGANIM ZAKONOM O DELOVNIH RAZMERJIH NISMO ZADOVOLJNI

Ob pripravi osnutka zakona o delovnih razmerjih je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve povabilo k sodelovanju vse tri socialne partnerje. Že takrat pa so imeli slovenski obrtniki več kot petdeset pripomb. Od tega je bilo v celoti upoštevanih 19, delno pa 33.

Mnenja smo, da je predlog zakona preveč normativen. Premalo je upoštevana razlika med malimi in velikimi delodajalci ter prepuščena premajhna svoboda pri urejanju zadev v zaposlitveni pogodbi med delavcem in delodajalcem. Kljub temu, da zakon tudi v bodoče daje veliko prednost zaposlitvi za nedoločen čas, močno ščiti delavca pred odpovedjo. V bodoče tudi ne bo mogoče delavcev prerazporejati s sklepi, kot je bila običajna praksa. Vse spremembe med trajanjem delovnega razmerja bodo morali delodajalci reševati sporazumno, kar pa bo v primeru omejevanja ali krčenja pravic delavcem seveda težko.

Skratka, tako predlagan zakon še zdaleč ne bo spodbujal k večjemu zaposlovanju!

A. Penko

OBRT KOT NAČIN OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI

Zdaj veljavni Obrtni zakon iz leta 1994 je opredelil obrt kot način opravljanja dejavnosti, ki je mogoča v vseh pravnoorganizacijskih oblikah. Prav zato si morajo obrtno dovoljenje pridobiti tudi gospodarske družbe (osebne in kapitalske), ko opravljajo katero izmed obrtnih dejavnosti.

Postopek pridobitve obrtnega dovoljenja za samostojnega podjetnika posameznika

Fizična oseba začne postopek z vlogo na Upravni enoti občine, kjer bo imela poslovni prostor, v primeru, ko le-ta ni potreben, pa na Upravni enoti občine, kjer ima sedež stalnega prebivališča. Oblika vloge ni predpisana, v njej navede le svoje osnovne podatke, naziv in sedež firme, pod katero bo poslovala ter dejavnosti, ki jih namerava opravljati.

V upravnem postopku pristojni organ preveri ali so izpolnjeni minimalni tehnični, sanitarno-zdravstveni in minimalni pogoji glede zunanjih površin ter izda ugotovitveno odločbo o izpolnjevanju le teh.

V primeru, ko stranka želi opravljati katero izmed obrtnih dejavnosti, ki so taksativno naštet v Uredbi o listi A-obrtnih dejavnosti in listi B-obrtnih podobnih dejavnosti (Ur. list RS, št. 76/94), si mora pridobiti tudi obrtno dovoljenje na krajevno pristojni Območni obrtni zbornici.

Postopek se prav tako prične z vlogo stranke, ki v primeru izpolnjevanja izobrazbenih pogojev izda odločbo o obrtnem dovoljenju.

Ta je podlaga za vpis fizične osebe v register samostojnih podjetnikov posameznikov, ki ga vodi krajevno pristojna izpostava Davčne uprave RS (DURS) in se opravi z obrazcem Priglasitveni list. Obrazec je sestavljen iz dveh delov; prvi del je namenjen registraciji samostojnega podjetnika posameznika, drugi del pa overitvi podpisa stranke in njegovih zastopnikov pri notarju.

Ko davčna uprava dodeli samostojnemu podjetniku posamezniku tekočo številko priglasitve in matično številko obrata, je postopek registracije zaključen; tedaj smostojni podjetnik lahko začne s poslovanjem.

Območna obrtna zbornica mu naknadno izda še reprezentativno obrtno dovoljenje in ga vpíše v obrtni register.

Postopek pridobitve obrtnega dovoljenja za gospodarske družbe

Za razliko od samostojnega podjetnika posameznika se gospodarska družba registrira pri pristojnem sodišču, ki mu predloži ustanovne listine, pogodbo o ustanovitvi, potrdilo o vplačilu ustanovitvenega kapitala itd. Po izdaji sklepa sodišča, da se družba vpíše v sodni register, se izvrši še vpis v državni seznam Urada za statistiko, ki ji dodeli matično številko in šifro dejavnosti. Sledi objava v

Uradnem listu RS in odprtje rednega žiro računa na Agenciji za plačilni promet.

Po končanem postopku registracije pa si je družba pred začetkom poslovanja, na enak način kot samostojni podjetnik posameznik, dolžna pridobiti ugotovitveno odločbo o izpolnjevanju minimalnih pogojev za opravljanje dejavnosti pri krajevno pristojni Upravni enoti. Tudi gospodarska družba mora izpolnjevati enake tehnične, sanitarno-zdravstvene pogoje in pogoje glede zunanjih površin. Preverja se tudi izobrazbene pogoje, če se zahtevajo s specialnimi predpisi.

Če družba namerava opravljati katerokoli dejavnost iz že prej navedene liste A obrtnih in liste B obrti podobnih dejavnosti, si mora pridobiti na krajevno pristojni Območni obrtni zbornici odločbo o obrtnem dovoljenju. Šele po pridobitvi le-te in izvršenem vpisu v obrtni register lahko prične poslovati v okviru svoje registracije.

Zaradi nepoznavanja zakonodaje si predvsem gospodarske družbe velikokrat ne pridobijo obrtnega dovoljenja in začnejo poslovati takoj po vpisu v sodni register, zato najbrž ne bo odveč, če opozorimo na sankcije, ki so zagrožene za kršitev te pravne norme.

Z denarno kaznijo najmanj 1.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, z denarno kaznijo najmanj 600.000 tolarjev pa fizična oseba, ki opravlja obrtno dejavnost brez obrtnega dovoljenja in vpisa v obrtni register. Skupaj z denarno kaznijo se izreče tudi varstveni ukrep odvzema blaga in delovnih priprav, ki so bile uporabljene pri prekršku. Za odgovorno osebo pravne osebe je zagrožena še denarna kazen v višini 80.000 tolarjev, v primeru, ko opravlja obrtno dejavnost brez obrtnega dovoljenja in vpisa v obrtni register.

Skratka, spleša se preveriti, ali si nemara tudi Vi niste pozabili pridobiti obrtnega dovoljenja!

A. Penko

NA OBISKU

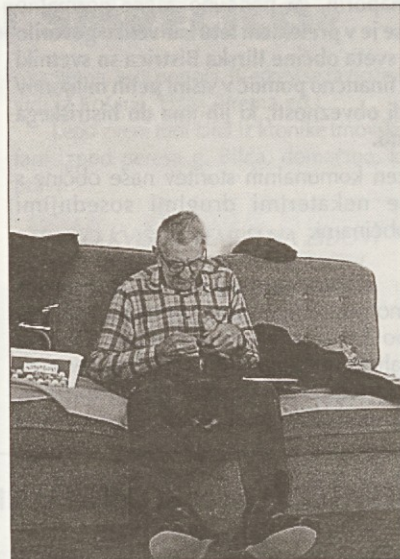
V VASI VELIKO BRDO

Spoznavanje domačinov in vasi v naši prelepi bistriški dolini doživljam kot pustolovščino. Tokrat sem se namenila obiskati vas Veliko Brdo.

Bil je lep in sončen dan, ko sem se tja odpeljala s svojim spačkom. Cesta se strmo in ovinkasto vije proti griču, kjer stoji vas, ki je dokaj urejena in dobro vzdrževana. Pred vasjo so stali trije veliki kontejnerji, smetnjaki. Prijeto sem bila presenečena, saj je bilo okoli smetnjakov čisto. Smeti so bile tam, kamor sodijo. Naneslo je, da sem prišla na obisk k Dorici Šabec, ki me je prisrčno sprejela. Skuhala je "kofe" in pogovor je stekel.

Pripovedovala mi je o preteklem in sedanjem življenju v vasi, ki je tesno povezano z vsem, kar je bilo in kar je. To je nepretrgana nit življenja. Življenje je kot reka, ki pred seboj podira vse, kar ji je v napoto, da pride tja, kamor je namenjena.

Svoje čase je na Brdu živelo veliko ljudi, preko tristo duš. Danes jih je še kakšnih sto. Mladih družin in otrok je vse manj. Povojna ekonomska migracija je naredila svoje in ljudje so se izselili v beli svet. Ja, res je, slovenske vasi, take kot jih imamo v našem spominu, so izginile. Ni jih več. Imajo pa nekaj, kar mesta nimajo, mir in tišino. Da vas še stoji in živi, je zasluga vaščanov, ki so ostali doma. Cesto in telefon so dobili šele leta

Gulja Jože iz Velikega Brda je star 88 let. Spretnost popravljaja "marel" je ohranil do današnjih dni. Tu pa tam še zravna in popravi kakšno rebro.

88 in 93. V glavnem s svojim delom in denarjem. To jim danes omogoča, da se na sodoben način povezujejo z ostalim svetom.

Ko bomo zmožni razumeti življenje, se bo rodila ljubezen. Hvaležnost, da živimo na tem lepem svetu. Tudi na Velikem Brdu.

ZDRAVSTVO

Spremembe v programu cepljenja šolskih otrok

CEPLJENJE PROTI HEPATITISU B

V svetu je 300 do 350 milijonov kroničnih nosilcev virusa hepatitisa B. Vsako leto umre milijon ljudi zaradi posledične bolezni jeter. Virus je zelo kužen, stokrat bolj kot virus, ki povzroča AIDS. Ker obstaja zanesljivo učinkovito in varno cepivo, je Svetovna zdravstvena organizacija priporočila vsem državam članicam, da bi to cepljenje vključile v nacionalne programe obveznega cepljenja.

Hepatitis B je nalezljiva virusna bolezen jeter, ki se prenaša z bolnika ali zdrave osebe - kroničnega nosilca virusa, preko krvi, seča, blata, sline, nosnega izločka ali drugih telesnih tekočin. Okužbi so najbolj izpostavljeni osebe, ki prihajajo v neposreden stik s krvjo npr. pri akupunkturi, intravenoznem uživanju drog, tetoviranju ali pri naključnem vboju z iglo pri medicinskem osebju. Do okužbe pa lahko pride tudi preko sluznice pri spolnem stiku, pri stiku slin okuženega s sluznico zdrave osebe ali pri prenosu virusa preko predmetov kot so zobne krtačke, igrače, kozarci, rokavice, brivski aparti, brisače ipd. Na te predmete je virus prišel s slino ali krvjo in s temi predmeti

lahko virus prenesemo na odrgnjeno kožo ali sluznico.

Večina oseb, ki se okuži z virusom hepatitisa B, okužbo preboli brez simptomov. Bolezen se kaže z znaki kot so utrujenost, slab apetit, glavobol, slabost, bolečine v trebuhu, hujšanje, bolečine ali otekline sklepov, zlatenica. Lahko poteka blago, traja tri do šest tednov ter nato povsem izgine ali pa preide v kronično bolezen. Bolezen pa ima lahko tudi zelo hud, hiter potek in je v enem odstotku smrtna. Lahko preide v cirozo (2 do 3 odstotki bolnikov s hepatitisom B) ali v rak jeter.

Letos bomo v Sloveniji začeli s cepljenjem otrok, ki so sedaj v mali šoli. Le-ti bodo prejeli prvi odmerek

cepiva proti hepatitisu B ob sistematskem pregledu pred vstopom v šolo. Istočasno bodo dobili, žal, še eno injekcijo - revakvacijo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam ter po žilki tudi cepivo proti otroški parali. Drugi odmerek cepiva proti hepatitisu B sledi en mesec po prvem in tretji, zadnji, eno leto za tem, tj. ob sistematskem pregledu v prvem razredu osnovne šole. Revakvacija proti davici in tetanusu (doslej v začetku prvega razreda) se prenaša v tretji razred osnovne šole. Seveda velja to za generacijo letošnje male šole in bodoče, ne pa za sedanje učence tretjih razredov.

Do takrat, ko bomo z obveznim cepljenjem zaščitili celotno prebivalstvo, bo preteklo kar nekaj let. Vsi tisti, ki ste se prepoznali kot osebe z velikim tveganjem za okužbo z virusom hepatitisa B in niste več "malošolarji", nikar ne čakajte! Lahko se nemudoma cepite.

Ob tej priložnosti posebej vabim intravenske uživalce drog. Poiščite me v Zdravstvenem domu. Dogovorili se bomo o cepljenju, morda hkrati še o kakšni drugi pomoči, ki jo rabite - morda tudi o zdravljenju odvisnosti.

Ivan Kauzlaric, dr. med. pediatr in specialist šolske medicine

PET TISOČ ROŽ ZA VIZITO

Kočanci in Kočanke so bili vedno poznani po raznih aktivnostih, ki jih organizirajo sami. Tokrat so se žene iz teh krajev zbrale, da bi skupaj pripravile vse potrebno za vizito. Tako se vsak dan vse od 1. februarja dalje dvajset do trideset žena zbere v garaži Mira Ujčiča, ki ročno izdelujejo papirnate rože (na sliki). Pridne ženske roke bodo pripravile pet tisoč petsto rož, s katerimi bodo v skladu s tradicijo okrasili voz bodočih vojakov naše vojske.

SVETLOBNI KRIŽ V PODGRAJAH

Piše se, še več pa govori, da se po Sloveniji prikazujejo svetlobni križi. Sedaj se tak križ prikazuje tudi v vasi Podgrajah.

V vasi sem poiskala hišo, pred katero se prikazuje svetlobni križ. Hiša je bila zaprta. Povprašala pa sem vaščane očitve, kako so doživeli ta pojav.

Ljudje pa smo zelo skrivnostna bitja. Povemo, kar se nam zdi primerno in prav, da povemo, več pa ne. Pojavu ne pripisujejo kakšnega mističnega pomena. Vse skupaj povezujejo z lomom svetlobe in steklom vhodnih vrat hiše. Kajti svetlobni križ so videli samo takrat, ko je bilo zunaj svetlo. Vsak posameznik je to doživel in videl na svoj način. Svojih misli in občutke pa ne bo delil z nikomer. In tako je tudi prav. Naj ta pojav svetlobnega križa ostane skrivnost tistih posameznikov, ki so ga videli. Spoštujmo njihovo videnje in njihovo resnico. Čas bo pokazal svoje.

Neta Vergan

VRBOVSKE ŠJME

Vrbovske šjme smo imele tudi letos naporene pustne dneve.

V soboto smo bile povabljeni na **Etno festival** v Ribnico na Dolenjskem, kjer smo skupaj s skoromati iz Podgrada, zvončarji iz Brguda, lavfarji, kurenti in mnogimi drugimi skupinami razveselili veliko množico radovednežev. Pustno društvo **Goriča vas** se je kasneje izkazalo še kot izvrsten gostitelj, tako da smo rajali do zgodnjih jutranjih ur.

Že naslednji dan nas je pot popeljala v Portorož. Žal pa letos njihova povorka ni bila tako množična kot pred leti.

Pozornost so vzbujali lovci, beli in črni, dekleta so vriskala, ko jih je "nalajsal" hudič, fantje pa so se smejali, ko so jih vabile coprnice, sočustvovali so z ubogo babo, ki prenaša moža v košu in poskočili, ko je divji lovec ustrelil s puško v zrak, vse okrog pa je letelo perje.

Ker nas na nedeljskem karnevalu v Ilirski Bistrici ni bilo, smo se na pustni torek odpravili po celem mestu, največ veselja pa smo najbrž prinesli varovancem Doma starejših občanov.

Na pepelnično sredo smo v številnem sprevodu pospremili ljubega Pusta, ga ustrelili, zažgali in še utopili, da nam bo dal eno leto mir.

Hruški skoromati so na pustno soboto organizirali poberijo v svoji vasi. Galerija na Vidmu je izkoristila to priložnost in organizirala likovno kolonijo, ki sta se je letos udeležila znana reška umetnika: slikar Bruno Paladin in umetniški fotograf Egon Hreljanovič. Rezultate njunega dela bo Galerija na Vidmu predstavila jeseni.

Tekst in slika: Darja Šlenc

USPEH PRIREDITVE - VZPODBUDA ZA NAPREJ

Prireditve »Pust '98«, ki si jo je z velikim prizadevanjem organizatorja Turističnega društva Ilirska Bistrica na pustno nedeljo lahko ogledalo več tisoč ljudi, je za nami. V postnem času, ki sledi pustnim vragolijam, je čas za oceno in razmislek kako naprej.

Po besedah gospe **Vojke Lenarčič**, tajnice turističnega društva, je prireditve uspela v vseh pogledih. Organizacija in izvedba prireditve je bila izredno dobra. Zamisel o predstavitvi etnološke pustne dediščine je ljudem očito zelo všeč, saj se sicer ne bi v tako velikem številu udeležili bistrškega pustovanja. Navsezadnje pa sta bila tudi letošnji prireditveni prostor in pot, po kateri se je odvijal sprevod pustnih skupin, zelo dobro izbrana. Tako si je lahko Bistrica privoščila, da je gostila več kot pet tisoč ljudi od blizu in daleč. S pomočjo ozvočenja so lahko prireditve pred mestno hišo spremljali tudi od odra bolj oddaljeni obiskovalci. Za pijačo so bili postavljeni trije točilni pulti, članice turističnega društva v ciganskih kostumih pa so poleg tega prodajale pustne krofe tudi med gledalci.

»Čprav smo pričakovali in upali na velik obisk, nas je tako velika množica gledalcev zelo prijetno presenetila. Za prihodnje leto bomo morali povečati gostinsko ponudbo,« je dejala gospa Lenarčič in poudarila, da bodo pustovanje na Bistriškem ob pomoči **Romea Volka**, ki je že izrazil svojo pripravljenost, še bolj etnografsko dodelati ter da se bodo naslednje leto v Bistrici predstavile tudi skupine iz vasi, ki smo jih letos pogrešali.

»Letošnja prireditve nam je dala jasno sliko, kaj vse lahko s takšnim dogodom pridobimo tako Ilirska Bistrica kot mesto kot tudi sama občina. Tu je velik potencial

Za žejne in lačne šeme je prizadevno skrbela ciganska skupina Turističnega društva Ilirska Bistrica. Na sliki: ciganke, ki so pred 'Šport barom' poskrbele za marsikatera osušena usta in prazen želodec. (Slika: P. Nikolič)

turistične promocije krajev in ljudi v občini, možen zaslužek za gostinske delavce ter ostale podjetnike. Zelo pomembno je tudi to, da se bo staro pustno izročilo na ta način ohranilo tudi za naslednje generacije. Zato je skoraj nerazumljiva majhna finančna podpora, ki jo je občina namenila pustnim skupinam,« je na vprašanje o pomoči občine odgovorila Vojka Lenarčič. Da podpora pustnim skupinam ne bi bila tako majhna, jim je del sredstev namenila tudi **Zveza kulturnih organizacij** Ilirska Bistrica. Svoje razočaranje pa bodo (glede

TRALALA, HOPSASA, PUSTNE ŠEME SMO...

Pust širokih in mastnih ust je mimo. Ljudje so sneli maske iz lubja, gline, lesa, usnja in papirja ter jih pospravili. Osnovni namen, sprememba identitete, je bil dosežen. O pustnih likih, ki so se udeležili pustne prireditve v nedeljo, 22. februarja, so si pripovedovali otroci male šole. Naštevati so značilne like podgrajskih in hruških skoromatov, vrbiških šem; še posebej zanimivi pa so jim bili kmetje in graščaki iz Podgore.

Njihovo pripovedovanje je Matejeva babica, gospa **Marija Valencič**, dopolnila z zanimivo zgodbo o predvojnem pustovanju na **Ratečevem Brdu**. Otroci so jo z zanimanjem poslušali:

»Vaški fantje so se zbrali na pustno nedeljo popoldne in prišli k mojemu očetu s vprašanjem: 'Lojze, boš zapregel?' Doma smo namreč imeli osla s katerim smo vaško mleko vozili v Gornjo Bitnjo. Fantje so s seboj prinesli široko desko ali *dilo* in vpregli. Eden od vaščanov se je usedel na njo in začeli so s *poberijo* od hiše do hiše. Vsaka hiša je dala dva litra jabolčnika, šest jajc, dva para klobas in mast. Tako je bilo tisto leto, ko v vasi ni bilo nobenega *ohceta*. V nasprotju smo odšli na *poberijo* z vozičkom (*valderoč*) v katerega so vpregli konja; ob vozičku je hodil eden izmed mož. Za veselo vzdušje je na *poberijah* skrbel muzikant s harmoniko, Tone Palterjev iz Kivolč. Otroci smo vse to z zanimanjem opazovali in se veselili. Po končani *poberiji* so pripravili pojedino, navadno pri Dovganovih (šabec), kjer so plesali, peli in se veselili skupaj z dekleti. Zvečer so v praznih oblekah zaplesali v Spodnji Bitnji pri Grahorju.«

Kako pa so bili zamaskirani?

»Oblečeni so bili v vsakdanjo obleko, le obraze so imeli počrnjene z ogljem, saj je bil to čas italijanske okupacije.«

»Običaj vlečenja ploha je znan tudi na sosednjem Cerkniskem, le da tam plohe vleče neporočeno dekle,« je pripomnila gospa Marija. »O tem poroča že **Valvazor**, ki pravi, da so neporočena dekleta blizu tridesetih let fantom na vasi nekaj plačala ali pa so morala vleči plohe. Nazadnje so plohe prodali na dražbi, kupnino pa, kot se spodobijo, zapili na naslednjem plesu. Običaj vlečenja ploha je bil značilen za pepelnico.«

Maske in šemljenje pozna ves planet. Najdemo jih tako med civiliziranimi kot neciviliziranimi ljudstvi. V začetku so bili to obredni obhodi zamaskiranih moških, ki so tekali, skakali, topotali, divjali in razsajali v želji, da bi sami prikazovali nezemeljska bitja ali jih preganjali. Oglašali so se po hišah in pri tem zahtevali darove. Pretežni del teh obredov se je prenesel na pust, ki je glavni krivec za vse nevšečnosti v preteklem letu in mora biti za to tudi kaznovan. Spomin na obrede hrupnih prikazni živi še danes v pripovedih o *divji jagi* in *babi Pehtri*, ki straši otroke in jim nazadnje natrese orehov po tleh.

Vida Barak

VRBIŠKE ŠJME

Pust veselih ust je te dni kolovrtit tod okoli. Noči so bile prekratke, dnevi so minili kot blisk, ko so se širom naše občine najbolj vneti pustni navdušenci pripravljali na pustni čas. Pust je v naših krajih že starodavni običaj in takšne množice raznovrstnih in izvirnih pustnih likov ne najdete prav na veliko krajih. Tako lanskoletna kot tudi letošnja pustna prireditve, ki ju je organiziralo bistrško turistično društvo, sta potrdili, da je naše domače pustno izročilo izredno bogato in vredno, da se ga ohrani tudi za bodoče rodove.

Vrbiške šjme so prav gotovo tiste šjme, ki povsod vzbudijo veliko zanimanja, saj imajo kopico raznovrstnih pustnih likov, nekateri so starodavni nekateri modernejši, vsi skupaj pa tvorijo izredno atraktivno skupino. Vrbičana **Boris Prosen** in **Boris Čekada** pri svojem pripovedovanju o običajih, likih, njihovem izvoru in še čem nista mogla skriti svojega veselja in navdušenja nad tem starodavnim običajem, ki se je v Vrbiči dogajal že pred več sto leti. Na žalost pa dokumenti in slike iz naše preteklosti na svojih listih ne pišejo nič o pustnih običajih v tej vasi. Najstarejša znana fotografija, ki je tudi sicer edini znani ohranjeni dokument pustovanja v Vrbiči pred leti, nosi datum iz leta 1935. Pa še ta je bila najdena zgolj slučajno.

Očitno so se vsi opisi pustnih šeg in likov v Vrbiči prenašali ustno iz roda v rod. Kot sta povedala Boris, je leta 1959 umrl 101 leto star Vrbičan, ki je pripovedoval o pustnih šegah, kako so pustovali njegovi starši in stari starši. Iz tega Vrbičani sklepajo, da je pustovanje pri njih zares starodavni običaj.

V živahnem pogovoru se nikakor nismo mogli izogniti opisom posameznih pustnih likov. Kdaj in zakaj so nastali, kaj predstavljajo? Eden od Borisov je dejal, da Vrbičani svoje šjme grobo delijo na črne in bele. *Bele šjme* naj bi predstavljale grajsko gospodo, črne so vse ostale. Zanimiva maska je *bršljanar*, ki mu nekateri zmotno pravijo zeleni Jurij. *Bršljanar* je znanilec pomladi. Potem sta tu par, ki mu pravijo *Munc* in *Munka*. Naša sogovornika predvidevata, da sta ta lika povezana z vasjo Mune. Veliko zanimanja je zbudila kamela s šejkom in gonjači. To idejo, sta dejala, pa so naši očetje dobili v Abesiniji, kjer so se borili kot italijanski vojaki. Prvič se je kamela s spremstvom pojavila na pustovanju leta 1952. *Velika žjnska*, ki je tudi marsikomu zvalila nasmešek, je relativno nova maska, saj so prvič z njo pustovali pred štirinajstimi leti. Tradicionalna lika sta beli in črni lovec ali *louc*. Beli ima v rokah klešče, črni kravaljo, beli je na čelu sprevoda, črni na repu. Za red skrbita dva policista, za zabavo cigani z medvedom in opica s kačo (prvič so jo predstavili leta 1968). Tu pa so še gozdarji, osli s plugom, stari in stara, koš, korobačar, ribnčan, kramar, kramarka, kmetice in kmetje, ki skrbijo za hrano in pijačo, jagr, jelen in srnjak, poštar, cepar, slikar, rafnkirar, hudiča in cuprnca. Vsega skupaj več kot petdeset oseb, ki z vsemi temi liki tvorijo enkratno podobo, imenovano *Vrbiške šjme*.

Sogovornika sta pustovanje v Vrbiči opisala kot gledališče v malem. Vsak lik nekaj predstavlja, vsak lik nekaj igra. Nikoli pa ne govorijo. In nikoli niso smeje ženske zraven. Pomanjkanje moških in moderni časi pa so tudi Vrbičane prisilili, da so v času pusta v svoje vrste povabili tudi Vrbičanke. Prvič so smeje ženske sodelovale na vrbiškem pustu leta 1968.

Vcasih so priprave na pust potekale v največji tajnosti od sv. Štefana dalje. Takrat so se možje in fantje zbrali in dogovorili vse potrebno ter določili nekakšen odbor, ki naj bi nadziral priprave. Danes tajnosti ni več, ostala sta samo navdušenje in veliko dela s pripravi. Na dan, ko je pustovanje (sedaj je to nedelja, včasih je bil to pustni torek), gre ob dogovorjeni uri prvi iz hiše *beu louc*. Čet petnajst minut se vrne in to je znak za vse ostale, da gredo ven. Pust se je pričel.

Izdelovanje mask in likov je najtežji del priprav na pustovanje. Sami ročno izdelujejo maske iz ovčje kože, ki jo razpnejo na kopito in kasneje pobarvajo in nanje prilepijo npr. brke, brado ali obrvi.

Vrbiške šjme so bile nekoliko nepoznane oziroma pozabljene v širši okolici, saj vsak obisk izven domače vasi zahteva veliko priprav in sredstev. Od leta 1935, ko je bila posneta prva znana fotografija *vrbiških šjm*, pa vse do letos so se Vrbičani predstavili Bistrici in okolici vsega osemkrat. Na lansk prireditvi 'Pust 97' so jih opazili tudi novinarji in tudi organizatorji ptujskega karnevala. Tako so bili letos povabljeni na Ptuj, kjer so se prvič izven meja občine skupaj s hruškimi in podgradskimi skoromati predstavili v vsem svojem sijaju. Vseh 54 *vrbiških šjm* je bilo izredno zadovoljnih s karnevalom na Ptuj, z organizacijo, pogostitvijo in seveda s pozornostjo, ki so jo vzbudili. Poleg tega pa so dobili še povabilo za udeležbo na kar dveh karnevalih: v Mozirju in šoštanju, vendar so ju morali zaradi pomanjkanja časa zavrniti.

Ilirska Bistrica je Vrbičanom na široko odprla vrata na pustno nedeljo, 22. februarja, ko so se v povorki z ostalimi pustnimi liki iz naših krajev predstavili več kot petisočglavi množični gledalci. Oba Borisa sta zagotovila, da so bili zadovoljni s prireditvijo, nekoliko manj sicer z višino povrnjenih sredstev. Pohvalila sta organizatorja Turistično društvo Ilirska Bistrica in izrazila upanje, da bo pustna prireditve na Bistriškem postala tradicionalna, bolj odmevna in da bo obiskovalcem v bodoče nudila še več pustnega razpoloženja.

Po pustni nedelji se Vrbičani več ne šemijo. Na pustni torek si samo nadenejo maske in odidejo na *poberijo* od hiše do hiše. Poberiji sledi vaška zabava, kjer nabrano in prinešeno hrano ob zvokih vesele glasbe, ob petju in plesu pripravijo in pospravijo. Seveda tudi vina ne manjka.

Pustni čas se konča s pepelnično sredo s sežigom pusta. Maske zginejo v škatle, škatle postavijo visoko na police. Tam maske že veselo odštevajo čas, ki jih loči do dneva, ko se bodo lahko zopet prešerno smejale in zabavale - do naslednjega pusta.

Ksenija Montani

Vrbiške šjme na ptujskem karnevalu - sobota, 14. februar 1998.

Ksenija Montani

Radovedno občinstvo. Po grobih ocenah si je prireditev Pust '98 ogledalo več kot pet tisoč ljudi.

Brez dobre kapljice si pusta ni mogoče zamisliti.

Predstavili so se tudi Kočanci.

Da je pust naporna zadeva, nam lahko potrdi tudi ta mala šema, ki je onemoglo zaspala na očetovih ramenih.

Prihod podgradskih škornmatov na osrednji prireditveni prostor.

Veliko zanimanja je med publiko zbudila tudi kamela s šejkom in gonjaci.

Prihod Snežniske konjenice pred mestno hišo.

Bršljanar.

Tudi koze so našle svoje mesto med veselimi šemami.

Tudi "civilisti" so bili deležni manjših popravkov.

FOTOREPORTAŽA SKOZI KAMERE PETRA NIKOLIČA

PUST PRŠU

Pustni sprevod v Ilirski Bistrici v nedeljo bil nadvse uspešen. Sodelovalo je sedem skupin ali 320 pustnih likov. Zanimanje iz drugih krajev. Organizatorji, Turistično društvo, so očito našli pravi recept za uspešno predstavo. Vse je bilo naravnost zgledno: do pustnega sprevoda, domiselno izbrano, postavljeno prizorišče za predstavitev posameznih pustnih skupin in prostor za zaključek pustnega sprevoda.

Zgledno je bilo načrtovano in dogovorjeno. Vse tisto, česar obiskovalec take prireditve ne najde v Ilirski Bistrici, I & I Koper, Plaming Podgrad, Ilirija Ilirska Bistrica, Mlinotest Ilirska Bistrica, Mini market celotne predstave, pridobivanje potrebnih sodelavcev, redarska služba ipd. Pa seveda posebni dogovori s posameznimi skupinami, izvajalci in sponzorji, saj so stroški take prireditve kar precejšnji. Turistično društvo Ilirska Bistrica te dni prejelo veliko pohval. Ilirska Bistrica, Edis uspešno izpeljano prireditev, vendar sami menijo, da se treba zahvaliti vsem, ki so kakorkoli sodelovali. Naprej seveda vsem nastopajočim skupinam (Kočanci, Podgrad, Vrbica, Hrušica, Dolenjski, Novokračine in Snežnik, konjenica). Njihovo predstavitev je vodil primorje Ajdovščina Gombac.

Se posebej se je treba zahvaliti Komunalnemu podjetju Ilirija Bistrica, Cestnemu podjetju Ilirija Bistrica, Policijski postaji Ilirska Bistrica, Zvezni policijski postaji Ilirska Bistrica, In vsem sponzorjem, ki so materialno ali z lastnim delom podprli prireditev. Primorje Ajdovščina Gombac.

bil nadvse uspešen. Sodelovalo je sedem skupin ali 320 pustnih likov. Zanimanje iz drugih krajev. Organizatorji, Turistično društvo, so očito našli pravi recept za uspešno predstavo. Vse je bilo naravnost zgledno: do pustnega sprevoda, domiselno izbrano, postavljeno prizorišče za predstavitev posameznih pustnih skupin in prostor za zaključek pustnega sprevoda.

Ilirska Bistrica, I & I Koper, Plaming Podgrad, Ilirija Ilirska Bistrica, Mlinotest Ilirska Bistrica, Mini market celotne predstave, pridobivanje potrebnih sodelavcev, redarska služba ipd. Pa seveda posebni dogovori s posameznimi skupinami, izvajalci in sponzorji, saj so stroški take prireditve kar precejšnji. Turistično društvo Ilirska Bistrica te dni prejelo veliko pohval. Ilirska Bistrica, Edis uspešno izpeljano prireditev, vendar sami menijo, da se treba zahvaliti vsem, ki so kakorkoli sodelovali. Naprej seveda vsem nastopajočim skupinam (Kočanci, Podgrad, Vrbica, Hrušica, Dolenjski, Novokračine in Snežnik, konjenica). Njihovo predstavitev je vodil primorje Ajdovščina Gombac.

-td

Mad Max - novodobna pustna skupina iz Novokračin.

Prihod hruških škornmatov na prireditveni prostor.

Le kaj so orale vrbiske šjme pred mestno hišo?

Otroci so si z zanimanjem ogledovali ta dva miniaturna konjčka.

Prihod vrbških šjm na osrednje prizorišče prireditve.

Franc Gombac je povezoval celotno prireditev.

Zbor Vrbških šjm v Vrbici.

Hudo je, ko te klešče primejo v svoj prijem.

Jožica in skupina modernih šem iz Dolenj.

Če hočeš kaj videti, si moraš pomagati tudi na ta način.

KINO

KINO V MARCU

Že na začetku prvega pomladnega meseca vas bo v dobro voljo spravil BABE, film, v katerem dialog med domačimi živalmi obsega dobre tri četrtine celotne dolžine. V glavni vlogi nastopa šarmantni pujsek Babe, ki na farmi kmeta Hoggetta po naključju postane čuvaj ovc. Svoje delo opravlja bolj uspešno kot pasji par, saj namesto laježa in ugrizov uporablja prijazne besede in prijateljska prepričevanja. Babe je izvrstna alegorija o posamezniku, ki mu je dana svobodna volja in ne verjame v vnaprej določeno usodo. Na koncu se boste gotovo vprašali, kdo pravzaprav koga ne razume: mi živali ali živali nas? Šarmantni pujsek Babe je l. 1995 zbral sedem oskarjevskih nominacij.

Če vas zanima, kako posneti film s sredstvi, ki ne presegajo prihodkov povprečnega slovenskega gospodinjstva, potem ne spreglejte TRGOVCEV, srčnega, neodvisnega prvenca zdaj 27-letnega Kevina Smitha. Trgovci so črno-bela, minimalistična vinjeta, ki jo spleta dialog med Dantejem, neprespanim prodajalcem v špeceriji na koncu New Jerseyja, ter Randalom, letargičnim mladcem, ki v videoteki čez cesto izposoja kasete. V ognjemetu nabrušenih dialogov, generacijske filozofije in eksistenčne ekonomije, v mimohodu ključnih friso, oralnih ekscesov in prebliskov boste zvedeli vse o bivših, sedanjih in bodočih puncah, smislu življenja, vplivu kariere na spolno življenje in tudi to, kaj je narobe s koncem tretjega dela Vojne zvezd. Ko je Kevin Smith pod svoj projekt potegnil črto, je račun znašal natanko 27.575 dolarjev. Ali drugače, z denarjem, ki ga je James Cameron vložil v Titanik, bi Smith lahko posnel vsaj 10.000 filmov.

Whoopi Goldberg vas bo kot nadpovprečno uspešna poslovница v komediji NABRITA DRUŽABNICA poučila o povsem drugačnih rečeh. Na primer o tem, da je v svetu ameriških korporacij težko biti ženska. A lepo, pomisli Whoopi in si poslovnega partnerja, ki ga potrebuje za osamosvojitve, preprosto izmisli. Preobleče se v moškega, pred šefi zastopa samo sebe, kot za šalo odigra dve vloge in vas pri tem na trenutke celo spravi v smeh.

VRAN II, s podnaslovom Mesto angelov, je gotski akcijski film, posnet v maniri MTV-jevskega videospota. Masko umorjenega maščevalca iz onostranstva si nadene perspektivni evropski zvezdnik Vincent Perez, vse ostalo pa se odvija po preverjenem predhodnikovem scenosledu, ki popularnost v prvi vrsti dolguje tragični nesreči: med snemanjem je glavnega igralca Brandona Leeja, prejšnjega Vrana, drugače pa sina prav tako tragično preminulega Brucea Leeja, pokosila prava krogla. Med huligani, ki jih tokrat pokonča temačni Vran, boste prepoznali tudi igralce iz rokarskih vrst, recimo Iggyja Popa in Iana Duryja.

OSMI POTNIK 4 - PONOVO VSTAJENJE prinaša novo poglavje sage o pošastnem bitju, ki je na platnu prvič oživel. l. 1979, filmofili pa so ga poimenovali kar "Žrelo v vesolju". V vesoljskem raziskovalnem centru na Aurigi po dvesto letih iz krvi (ki so jo na koncu 3. dela postrgali s tal) klonirajo poročnico Ellen Ripley (Sigourney Weaver). Kot stranski produkt, jasno. Cilj korporacije je oživiti iztrebljeno vrsto vesoljskih plenilcev ter preučiti njihove potencialne za vojaške namene. A življenje najde svojo pot, zato se Auriga kmalu spremeni v pekel. Geni pošasti, ki se je pred dvema stoletjema ugnezdila v prsni koš poročnice, so se zlili z njenim genetskim zapisom. Ripleyjeva ne sočustvuje več z lastno vrsto in nima pravega motiva, da bi se pošastim upirala. Na Zemljo pa z njo potuje bitje nove generacije, ki še nikoli ni bilo okrutnejše.

Ljubitelji nežnejših žanrov in celovečernih animiranih filmov bo konec meseca očarala ANASTAZIJA, romantična zgodba o ruski princesi iz dinastije Romanov, ki ji podli Rasputin streže po življenju. Risanka pa ne prihaja iz Disneyjevih domišljijevskih tovarn, marveč iz studiev 20th Century Fox. Konkurenca je pač tudi v tej vrsti filmskega pripovedovanja zdrava in več kot zaželena.

Max Modic

KUPON KINO NA VIDMU št. 4

Nagradna vprašanja:

1. Kdo je l. 1979 režiral prvega Osmega potnika?
2. V katerem Spielbergovem filmu je igrala Whoopi Goldberg?
3. Katerega leta se je potopil Titanik?

Kupon s pravilnimi odgovori pošljite na naslov:

Uredništvo časopisa SNEŽNIK, Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica.

Izžrebali bomo pet bralcev, ki bodo pravilno odgovorili na postavljena vprašanja. Kino na Vidmu jim bo podelili vstopnice za ogled filma. Upoštevali bomo samo tiste pravilne odgovore, ki bodo v uredništvo prispeli do petka, 13. marca.

NA
VIDMU
KINO

OD 1.3. DO 15.3.1998

BABE, avstr. barv., komedija
Režija: Chris Noonan
Igrajo: James Cromwell, Magda Szubianski
1.3.1998 ob 18. uri.

TITANIK, amer. barv., spektakel
nominiranec za osem zlatih globusov 98
Režija: James Cameron
Igrajo: Leonardo DiCaprio, Kate Winslet
6.3.1998 ob 19. uri, 7.3.1998 ob 17. uri,
8.3.1998 ob 19. uri.

TRGOVCI, amer. barv., komedija
glavna nagrada mednarodnega tedna
kritike, Cannes 1994
glavna nagrada na festivalu Sundance
1994
Režija: Kevin Smith
Igrajo: Brian O'Halloran, Jef Anderson,
Marilyn Ghigliotti
7.3.1998 ob 20.30.

MOŽJE V ČRNEM, amer. barv., komedija
Režija: Barry Sonnenfeld
Igrajo: Tommy Lee Jones, Will Smith
8.3.1998 ob 17. uri.

NABRITA DRUŽABNICA, amer. barv.,
komedija
Režija: Donald Petrie
Igrajo: Whoopi Goldberg
13.3.1998 ob 20.30, 14.3.1998 ob 18.
uri, 15.3.1998 ob 20.30.

VRAN 2, amer. barv., grozljivka
Režija: Tim Pope
Igrajo: Vincent Perez, Mia Kirshner
14.3.1998 ob 20.30, 15.3.1998 ob 18.
uri.

PRIDRŽUJEMO SI PRAVICO DO
SPREMENBE PROGRAMA.

SLIKARSTVO

PEJSAŽI
ODMIKA

Ena od osrednjih prireditev XXI. meseca kulture je prav gotovo razstava slikarja samouka Srečka Srebota, ki 'ivi in ustvarja razpet med Postojno in Ilirsko Bistrico. Dom na Vidmu je v petek, 27. februarja, odprl vrata razstave z naslovom **Pejsaži odmika**. Razstava, ki bo trajala vse do 12. marca (na njej si boste lahko ogledali nekaj manj kot dvajset del), je deseta jubilejna razstava tega mladega bistriškega ustvarjalca.

ODMEVNE MINIATURE

Zveza kulturnih društev je v množico kulturnih prireditev, ki se odvijajo v okviru mesec in pol trajajočega XXI. meseca kulture, vključila tudi dve razstavi: razstavo miniatur starih kmečkih furmanskih vozov avtorja Janka Samse in razstavo akrilov domačega slikarja Srečka Srebota.

V petek, 13. februarja, se je v razstavnem prostoru bistriškega Doma na Vidmu Bistričanom prvič predstavil samosvoj avtor, ki svoje nagnjenje do oblikovanja lesa izraža z izdelovanjem miniatur starih kmečkih vozov in vinskih stiskalnic. Janko Samsa je v razstavi, ki je trajala od 13. do 26. februarja, predstavil unikatne miniature starih kmečkih furmanskih vozov na Slovenskem.

Izredno atraktivna razstava, ki je privabila pisano množico obiskovalcev najrazličnejših starosti, pa ni njegova prva. Pred tem je v zadnjih treh letih že razstavljal v Marezigah pri Kopru, Postojni, Sežani, Senožečah, Vipavi, Lipici, doma v Košani in na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni. Sodeloval je na razstavah domače in umetne obrti v Slovenji Gradcu in Ljubljani ter na razstavi o Krasu na Dunaju.

V časih, ko povsod stikamo za svojimi koreninami, starimi slikami in spomini na običaje, pesmi ali plese naših dedkov in babic, tudi zanimanje **Janka Samse**, avtorja razstavljenih miniatur, ni nič čudnega. Ali kot pravi avtor sam: »Človeku ostanejo najbolj v spominu stvari, ki so se dogajale v naših mladih letih. Vozovi šinjarji so bili takrat skoraj edino prevozno sredstvo. čas pa je tudi pri tem naredil svoje. Vozovi so začeli dobivati gumijevo obušalo, s tem pa so izgubili vsaj polovico svoje preteklosti.«

Janko Samsa se je rodil leta 1949 na Stari Sušici v košanski dolini. Zakaj so mu vozovi šinjarji pustili tako močan vtis, niti sam ne ve. Ve pa, da mu je pogled na še zadnje razpadajoče vozove težak. Da bi se ohranilo vedenje o njih, se je polotil izdelovanja miniatur - kopij zelo starih ali pa za določene namene izdelanih voz. Pri iskanju vozov - originalov je naletel na Borisa Blažka, oblikovalca v Goriškem muzeju, kar je bilo odločilnega pomena za nastanek zbirke.

Vsi vozovi šinjarji so bili ročno delo kolarja ali bognarja in kovača. Čeprav na prvi pogled to ni razvidno, so bili vsi unikati. Oblikovanje lesa in kakovost kovaških delov sta bili odvisni od sposobnosti mojstra ter seveda od zahtev naročnika. Miniature, ki si so jih izpod rok Janka Samse tokrat lahko ogledali tudi Bistričani in okoličani, so sedemkrat manjši unikati - kopije izvirnikov.

K.M.

Dom na Vidmu je v XXI. mesecu kulture gostil zanimivo razstavo miniaturnih vozov in stiskalnic. Svojevrsen prikaz etnološke dediščine je samosvoj avtor Janko Samsa predstavil že mnogokrat. To zelo zanimivo razstavo je odprl Franc Gombač, predsednik bistriške ZKD. Zanimivo pri tem pa je, da sta bila tudi njegov oče in ded kovača. Razstavljeni so bili miniaturni vozovi iz vse Slovenije, z detajli Krasa, Brkinov, Pivke in Ilirske Bistrice. Slika: Petar Nikolič

GLASBA

NAGRADNI KONCERT
PRIMORSKA POJE '97

Združenje pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji in Zveza kulturnih društev Koper so v nedeljo, 15. februarja, organizirali nagradni koncert Primorska poje '97 za IV. tekmovanje radijskih posnetkov. 'Primorska poje' je že dolga leta svojstvena pevska manifestacija, na kateri se predstavljajo pevske skupine in zbori tako s Primorskega kot tudi iz zamejstva.

Nagradni koncert se je odvijal pod streho koprškega gledališča, na povabilo organizatorjev pa so v programu koncerta kot svojevrsna etno skupina sodelovala tudi prikupna dekleta pevske skupine »Bistrške škuorke«. Folklorna skupina »Bistrški škuorci« je nastala pred dobrima dvema letoma v želji, da bi negovala stare pesmi in plese z Bistriškega. Sedaj sedem deklet nastopa kot pevska skupina; preteklo jeseni pa so ostale tudi brez umetniškega vodje. To pa jim ni vzelo poguma in veselja, saj dekleta pridno vadijo in nastopajo. Povabilo na slednji koncert pa je samo ena od pohval in rezultat njihovega dela. V programu so poleg Bistričank sodelovali tudi vokalna skupina »Musica noster amor« in Ženski zbor glasbene matice, oba iz Trsta in pod vodstvom Tamare Stanese, PAZ »Vinko Vodopivec« iz Ljubljane, ki ga vodi Katja Kovač, in mešani pevski zbor »Hrast« iz Doberdoba pod taktirko Hilarija Lavrenčiča.

Še beseda o nagrajencih IV. tekmovanja radijskih posnetkov Primorska poje '97. Nagrade so bile podeljene trem najboljšim skupinam oziroma zborom v štirih kategorijah. Med malimi vokalnimi skupinami so se najbolje odrezali pevci vokalne skupine »Musica noster amor« Trst pod vodstvom Tamare Stanese pred pevci noneta Brda, ki jih vodi Radovan Kokošar in oktetom Godovič pod vodstvom Martine Pišljar. V kategoriji ženskih zborov se je najbolje odrezal Ženski zbor Glasbene matice Trst z zborovodkinjo Tamaro Stanese. Na drugem mestu je bil deklški zbor »Vinika« Dobrovo, ki ga vodi Valentina Bevčar, na tretje mesto pa se je uvrstil komorni ženski zbor »Iskra« iz Bovca pod vodstvom Ambroža Čopija. Med moškimi pevskimi zbori je bil najboljši PAZ »Vinko Vodopivec« iz Ljubljane z zborovodkinjo Katjo Kovač, drugi je bil moški zbor »Provoka« Nova Gorica z vodjo Pavlom Pahorjem, tretje mesto pa je pripadlo zborovodji Ivanu Troštu in moškemu zboru »Razpotje« iz Cola. Hilarij Lavrenčič vodi mešani zbor »Hrast« iz Doberdoba, ki je zasedel prvo mesto v kategoriji mešanih pevskih zborov. Na drugem mestu so pristali pevci komornega mešanega zbora »Kras« iz Komna z zborovodjo Matjažem ščekom, tretji pa je bil mešani zbor »Laetitia« iz Ajdovščine pod vodstvom Maje Klanjšček.

M.K.

Snežnik

Naslov uredništva:
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica,
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

Ustanovitelj: Borislav Zejnullović

Izdajatelj: "GA Commerce", Bazoviška 40

Glavni in odgovorni urednik:
Borislav ZejnullovićUredniški odbor: Dragica Prosen, dr. Ivica
Smajla, Vojko Čeligoj, dr. Maksimilijan Modic,
Ivko Spetič (predsednik)

Urednik in novinar: Ksenija Montani

Lektorici: Nevenka Ujčić in

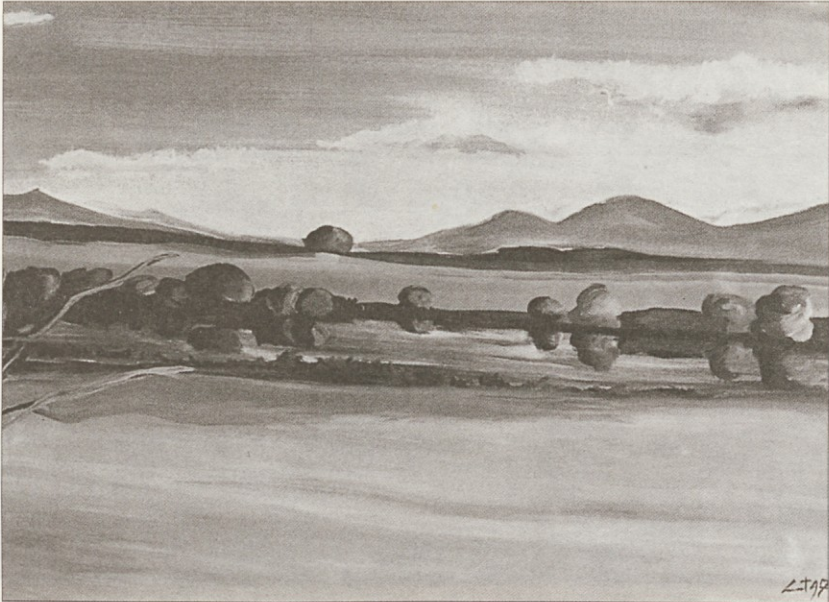
Katja Koren-Valenčič

Tehnični urednik: Raymond Fabijanič

Tisk: "GA commerce" Ilirska Bistrica

Naklada: 1400 izvodov

Po mnenju Ministrstva za kulturo Republike
Slovenije št. 415/1433/97 z dne 2. 12. 1997,
se časopis SNEŽNIK šteje med proizvode, za
katere se na osnovi 13. točke tarife št. 3
Tarife davka od prometa proizvodov in storitev
plačuje 5% davek od prometa proizvodov.
Prometni davek je vračunan v ceno časopisa.

Upodobitve, za katere ni dvojn, da jih je naslikal Srečko Srebot, odražajo vizionarski umetniški duh, obdarjen ne le s temeljitim vpogledom, ampak tudi s poetsko eleganco in umerjeno, a neustrašno umetniško eksploracijo. (Ivan Valenčič)

OGNJIŠČI V ZABIČAH

Med ostalimi dejavnostmi, ki so v vrtcu potekale in še potekajo v sklopu meseca kulture, smo si malošolarji zunanje male šole ogledali tudi dve zanimivi ognjišči, značilni za prejšnja stoletja: kmečko in grajsko. Obiskali smo 87-letno gospo Olgo Iskra - Mrenovčevico iz Zabič in Davorja Joliča (Zabiče št.1), ki sta nam prijazno razkazala svoji črni kuhinji.

Gospa Olga ob ognjišču. Slika: P. N.

Pred staro kmečko hišo je otroke sprejela gospa Olga in jih popeljala v notranjost. Otroci so navdušeno vzklikali: »Ognjišče!« Da. Pred nami je bilo pravo kamnito, od tal dvignjeno ognjišče. Gorel je ogenj, zraven pa so se sušila drva. Nad ognjem je na verigi visel bakren kotel, pripravljen za kuhanje. Na ognjišču so bili razstavljeni predmeti: klešče, lopatica za pepel, košara za drva. Otroci so zadovoljno stikali po črni kuhinji. Pogled se jim je ustavil na lesenih palicah, kjer se je sušilo svinjsko meso. Dim je počasi uhajal skozi velik, kamnit dimnik, medtem ko je gospa Olga kramljala z otroci.

Pot nas je vodila naprej v graščino, veliko in staro stavbo, ki smo jo že od daleč zagledali. Nekoč so v njej stanovali graščaki. Baje je še v tem stoletju v njej stanovala ta prava grofica. Stavba je potrebna precejšnje obnove. Ves njen videz pa je pripovedoval, da je bila tudi ona nekoč lepa. Na vratih nas je z nasmeškom pričakal sedanji gospodar: »Dobrodošli v Zabiče!« Otroci so skozi glavni vhod stekli v veliko tlakovano ve' o in nato v toplo, črno kuhinjo. »To ognjišče je še večje,« so pravilno ugotovili otroci. Tu se je namreč pripravljala hrana za graščaka, njegovo dru'ino in goste. Nad ognjem, ki je plapolal v ognjišču, sta visela dva za

kuhanje pripravljena kotla. Otroke smo poučili, da so ljudje v preteklih stoletjih na ta način pripravljali hrano in se greti.

Otroci so se počutili kot v pravljici 'Mizica, pogrnj se'. Na mizah so se znašle same dobrote. Okrepčali smo se vsi: babice, mame in naši prijatelji. V tem zanimivem okolju so se nam misli vrnile v čase, ko je služničad pripravljala bogate obede in ko je graščak v veliki reprezentančni dvorani na prvem nadstropju gostil svoje goste.

Gospod Davor nam je razkazal okolico graščine. Ogledali smo si obnovljeno grajsko kapelo sv. Ivana, gospodarska poslopja, izvir vode in ribnik z račkami. Povedal nam je, da je v bližini graščine tekla tlakovana cesta iz časa Rimljanov.

Ob odhodu se nam je pogled ustavil na kamnitem polkrožnem portalu, kjer pa nista vidna niti letnica niti grb zadnje plemiške družine. Hvaležni smo tistim, ki so si v teh letih prizadevali ohraniti ta kulturni spomenik, otroci obogateni z novimi izkušnjami pa bodo znali to tudi ceniti.

Zahvaljujemo se gospe Olgi Iskra in gospodu Davorju Joliču, mamici, babici, prijateljem, šoferju avtobusa in še posebej gospodu Ivanu Rolihu za pomoč pri realizaciji izleta.

Vida Barak

Skupina malošolarjev pred gradom v Zabičah. Slika: P. N.

SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU Ilirska Bistrica

vabi prostovoljce,

upokojene člane ŽŠAM, policije ter druge, ki lahko pogrešajo malo prostega časa in dobre volje, za pomoč pri vzgoji mladih udeležencev v prometu na osnovnih šolah naše občine.

Vaše izkušnje in znanje bosta dobrodošla pomoč mentorjem prometne vzgoje v šolah.

Vse, ki vas to veseli, se čimprej oglasite na tel.:
067/41-361 - ga. Elena Česnik ali g. Roman Brožina
067/81-175 - ga. Nada Čeligoj

PUSTOVANJE V TRNOVSKEM VRTCU

Malošolarji trnovskega vrtca so si zaradi bližajočih zimskih počitnic organizirali pustno rajanje že v petek, 20. februarja. Najprej so se množično udeležili pustnega rajanja v vrtcu. Smeha in vragolij, ki se pustu tako priležejo, seveda ni zmanjkalo. Ko pa je sonce dobro ogrelo zrak, so skupaj z vzgojiteljicami organizirali pravi pustni sprevod po trnovskih in bistrških ulicah.

-ur

Slika: P. Nikolič

RAZSTAVA STARIH PREDMETOV

V okviru meseca kulture, ki se je v februarju odvijal v vrtcu Jožefa Maslo v Trnovem, so malošolarji zunanje male šole skupaj z vzgojiteljico Vido Barak organizirali skomno razstavo, ki je prikazovala delček iz naše materialne kulturne dediščine.

Na razstavi, ki so si jo vsi otroci pa tudi njihovi starši in stari starši z zanimanjem ogledali so bili razstavljeni v glavnem predmeti, ki so jih v gospodinjstvu včasih uporabljale pridne roke naših prababic: vaze, krožnike, jedilni pribor, razno posoda ipd. Največ zanimanja pa je zbudil Singerjev šivalni stroj, ki so ga poganjali ročno.

Namen takšnih razstav je predvsem vzgojni. Otoci se namreč z njimi učijo ceniti predmete, ki so stari in kot taki vredni za naše spoznanje o preteklosti, na katero radi vsi tako hitro potzabimo.

-ur

Slika: P. Nikolič

NAŠ IZLET V CERKNO

Učenci osnovne šole Dragotina Ketteja smo se skupaj z vaditelji v petek, 6.2.1998, odpravili na enodnevno smučanje v Cerknjo. Po prihodu smo se s štirisedežnico odpeljali na vrh smučišča, kjer smo se razdelili v skupine. Smučali smo do 13. ure, ko je bil čas za kosilo in počitek. Potem smo se zopet vrnili na smučišče in uživali v smučanju ter čudovitem sončnem dnevu. Okrog 16. ure smo se odpeljali proti domu. Prepričana sem, da so se vsi tako lepo imeli kot jaz.

Barbara Urh, 5. a
Osnovna šola Dragotina Ketteja

MALOŠOLARJI NA RAZSTAVI - Razstava miniaturnih starih kmečkih furmanskih vozov in preš je pritegnila tudi pozornost najmlajših. Vozički so jim bili tako všeč, da bi jih najraje shranili med svoje igrače. Za mnogo otrok je bil to prvi obisk kakšne razstave. To prijetno doživetje in bogato izkušnjo pa je za spomin shranil tudi fotografski objektiv. (Tekst: Vida Barak. Slika: P. Nikolič)

POHOD NA SVIŠČAKE

Bilo je mrzlo jutro. Sprva smo mislili, da bo mrzlo tudi naprej, vendar se je vreme obrnilo. Posijalo je sonce. Zjutraj, ob osmi uri, smo počakali na avtobus, ki nas je odpeljal do Sviščakov. Ko smo prispeli, smo se odpravili po ozki zasneženi poti proti Snežniku. Bili smo precej utrujeni, zato smo se za trenutek ustavili ter pojedli malico. Občudovali smo zasnežene gore. S tesnobo v srcu smo se odpravili nazaj k Planinskemu domu. Vsi smo vedeli, da le nekaj kilometrov stran v našem mestu, kjer stoji naša šola, ne bo več snega, ostale bodo le še skrbi za šolo in učenje. Nekateri smo se drsali, drugi pa so v gostilni pili čaj ali kavo. Kmalu zatem pa je bilo veselja konec. Morali smo se odpraviti proti šoli, saj je bilo že pozno. Na Sviščakah smo zelo uživali. Vsi si želimo, da bi letošnje zimske počitnice prinesle vsaj malo snega tudi nam, ki živimo v nižini.

Erika Boštjančič, 5.a
Osnovna šola Dragotina Ketteja

PRVI TELOH NA DEVINU

Letošnja blaga, večinoma samo mrzla zima ni niti malo spremenila naravne vegetacije prvega gozdnega cveta - teloha. Tople dneve konec tedna večina Bistričanov izkoristi za sprehod pa tudi za nabiranje teloha. Tako je bilo tudi konec prejšnjega vikenda, ko so se trije 'fantje' srečali pri istem opravilu. Skrbno so pobrali vsak telohov cvet, ki so ga kasneje podarili starim mamam in mamam ter jih s pozornostjo razveselili.

Tekst in slika: Petar Nikolič

ASTROLOGIJA

MARS - AKCIJA

Da bi človek lahko udeležil neko zamisel ali idejo, se mora v njem sprožiti določen **impulz**. Naravna tendenca tega impulza je usmerjena v uresničitev, v materialno realizacijo. V tem smislu je človek čarovnik, saj počenja ravno to - uresničuje svoje zamisli. V kozmičnem pojmovanju bivanja predstavlja ta impulz **Jang** energijo, ki požene proces delovanja in ustvarjanja. V zemeljskem svetu ga imenujemo »moški« princip, ki se pri človeku kaže tudi kot manifestacija fizične moči. Oblika telesa in mišic. Izraža se v kretanjih in nastopu, v pogledu in glasu in je praviloma pri moškemu izrazitejši kot pri ženski.

Znotraj človeka pa se Marsove energije aktivirajo kot borba in napad, da lahko uresniči svoje težnje, želje in cilje, ali kot obramba, da zavaruje svoj obstoj in prostor pod soncem. Marsove aktivnosti so vedno povezane s stresom, napetostjo in strahom. V »normalnih« okoliščinah so Marsove dejavnosti lahko zelo rafinirane in ugajane. Ko pa se človek znajde pod stresom, kaj hitro zapade v primitivnejše in agresivnejše oblike vedenja. Zgubi nadzor in postane grob in krut, nasilen, besen in divji. Ko se umiri, skoraj ne more verjeti, da je bil tak. Kasneje ga je morda sram in obžaluje svoja dejanja.

Kdo smo in kako se prikazujemo?

Značilnost in težnja Marsove dejavnosti je identifikacija tega kar smo. Na kakšen način in kako ustvarjalno se Mars lahko izrazi, je odvisno od osebne moči posameznika in od njegove energijske usklajenosti. Kdor je šibak, se raje umakne s prizorišča. Kdor se počuti močnejšega, se hoče uveljaviti. Se primerja in tekmuje. Nastopa dominantno in nasprotnika ustrahuje, da bi ga odvrnil od spopada. Nekateri pa se prav izzivalno spuščajo v situacije, da bi se lahko primerjali v sposobnosti, moči in vstrajnosti.

Resnično integriran človek, ki z vso gotovostjo zaupa vase, ne potrebuje dokazovanja in potrjevanja. Svojo energijo zelo gospodarno in ustvarjalno uporablja in mu ni mar, kaj poreče okolje. Je individualist in odstopa od standardov in je zaradi tega posebej. Ljudje ga spoštujejo, ali pa se ga bojijo. Še najraje bi videli, da ga ne bi bilo. Potem so še tisti, ki so žrtve povprečnosti, ki ne morejo zbrati poguma, da bi se pokazali. So neopazni in živijo »mirno« in dolgočasno življenje. **Tu in tam pa se le komu »utrga« in afera ga za nekaj dni izstrelji iz anonimnosti.**

Kakorkoli že, Marsove energije ni mogoče držati v sefu. Po drugi strani pa je znano, da so za razvoj človeštva »krivi« prav tisti, ki so nekega dne izstopili iz povprečja, sicer bi še vedno živeli na vejah in nabirali sadeže - kar niti ne bi bilo tako slabo.

Erotika in seks

Polarnost je tista skrivnost, ki omogoča obstoj vsega vesolja. **Jin** in **Jang** sta

neločljiva celota. Drug drugemu sta istočasno vzrok in posledica. Ta polarnost je izražena v vsaki pojavnosti bivanja, od najbolj subtilnih do najbolj grobih oblik eksistence. V odnosu teh nasprotij vlada nepojmljiva sila združevanja.

To polarnost v življenju človeka simbolizirata Mars in Venera, ki skupaj tvorita erotično-seksualno sfero, v kateri se intenzivno prepletajo vgibi samostojnosti in hkrati zlitja v eno. Venera predstavlja v tem večnem plesu »ženski« princip, to je tisti potencial združevanja in sprejemanja, ki buri duhove nadobudnemu Marsu, ki hoče biti sam in svoj. Njegova nepremagljiva želja po potrditvi, se takemu izzivu ne more upreti in pripravljen je storiti vse, prav vse, da to tudi doseže.

V tem začaranem krogu med njim in njo se generirajo neuničljive sile, ki so popeljale človeka iz raja vse do današnjih dni. Ni razloga, da bi bilo jutri kako drugače. Mars je torej neločljivo povezan z Venerino energijo in Venera brez njega ne more živeti... Sta kot Romeo in Julija.

Bog vojne

V mitoloških zgodbah je Mars vedno predstavljal boga vojne. Osnovna barva njegovega delovanja je borba in vedno deluje na ta način. V tem smislu je borec - vojak, ki izvršuje nalogo, ne da bi pri tem razmišljal, kaj je prav in kaj ni. Njega zanima samo akcija in doseganje cilja. Pri tem početju so morebitne žrtve drugotnega pomena. Čista Marsova energija ne pozna zla in slabih namenov. Je čisti Jang. Bori se z dušo, ne s pametjo. Pri človeku je srce tisto, ki vedno izraža takšno energijo, saj tega, kar človek naredi s srcem ni moč obsojati. Srce tudi simbolično predstavlja Marsovo funkcijo - pulzira energijo življenja in ne sprašuje se zakaj to počne. Bori se do zadnjega in za to početje ne pričakuje priznanja.

Marsu pripadajo vse mišice in predvsem roke, da se z njimi lahko bori, kakor tudi vsi njeni podaljški, kot so orodja in seveda ves arzenal orožja, ki ga ta svet premore. Duh vojašnic je prežet z Marsovo energijo. V sferah oboroževanja je vedno bilo dovolj denarja in tu zelo očitno vidimo, kako zastrašujoče so lahko Marsove funkcije. Vsaka manipulacija z energijo je dvorezna stvar, še posebej z Marsovo.

Življenje in smrt

Osnovna energija, ki se izraža v polarnosti življenja in smrti, je **strah**. Deluje dvosmerno - strah pred življenjem in strah pred smrtjo. Zato je strah izredno učinkovito sredstvo manipulacije, s katerim je možno doseči tudi uničenje človeštva. Motiv je vedno isti. Vzbuditi v človeku strah in aktivirati Marsovo energijo v neko dejanje.

Način in oblika doziranja strahu sta prirejena pričakovanemu dejanju. V vojašnici se poslušnost doseže tudi s hitrim sodiščem, če ne gre drugače. Večjo prodajo nove super kreme, pa pospeši strah pred

gubami, ki jo reklama vrtil sedemkrat na dan. Ko zagledam policista, pomislim na kazen in popustim gas, tudi če ni potrebe. Vse oblastne institucije imajo skrbno razdelano paleto nežnih in grobih prijemov, s katerimi »skrbijo« za svojega človeka, da ne zaide na stran pota. V nekaterih podjetjih je recimo knjižica simbol strahu, saj si že jutri lahko na cesti. Tudi cerkev ima nekaj cvetk na razpolago, da drži svoje vernike v šahu. Strah pred grehom in božjo kaznijo - večnim pogubljenjem. Ni kaj, vsak po svoje nam vliva strah v kosti, mar ne?

Kako pa se sami obnašamo do svojega okolja, do svojega partnerja in do svojih otrok. S tem vprašanjem pa smo prišli do kraja - do sebe samega. Srečati se moramo z največjim strahom vseh strahov. To je strah pred Resnico. Stopiti pred ogledalo in pogledati Resnici v oči pa zahteva veliko poguma in srca.

Domačo nalogo rešujte postopoma. Najprej nabavite ogledalo.

Mars je na Vaši strani
Fidele Vergan

PRILIKA O MODERNEM ŽIVLJENJU

Živali so se zbrale na zborovanju in se začele pritoževati, da jim ljudje vedno kaj jemljejo.

"Meni jemljejo mleko," je dejala krava.

"Meni jemljejo jajca," je rekla kokoš.

"Moje meso jemljejo za slanino," je rekla svinja.

"Mene lovijo zaradi mojega olja," je rekel kit.

In tako naprej.

Na koncu se je oglašil polž. "Jaz pa imam nekaj, kar bi ljudje imeli raje kot vse drugo, nekaj, kar bi mi prav gotovo vzeli, če bi le mogli. Imam ČAS."

Na voljo imaš ves čas, kar ga je na svetu, če bi si ga le hotel vzeti. Kaj te zadržuje?

Marko Novak:

OCEAN V KAPLJI

Literarno društvo je skupaj z avtorji Markom Novakom končalo priprave na natis nove pesniške zbirke Ocean v kaplji. To bo doslej peta literarna publikacija izdaja Literarnega društva in v pisavi njenih članov. Kdo bi si še pred dolgimi leti lahko predstavljal, da bomo pri nas zmogli domač literarni podvig. Imamo društvo, ki deluje, trdoživo vztraja, občasnoma izdaja svoje društveno glasilo 'Stopinja' (doslej je izšlo sedem števil) in izdaja literarna dela.

Kot pomembno zanimivost omenim, da je to najstarejše na Primorskem delujoče literarno društvo in eno redkejših v državi.

V predbranje objavljamo krajšo pesen iz novonastale pesniške zbirke Marka Novaka.

Ivko Spet

VZETI LICI

(Epitaf)
Tovarišici Tončki

Ljubezen se nikoli ne postavi v vrsto - četudi ustnica namesto čela tipa krstni

četudi je spomin edino ogledalo, kjer času še lahko obračava kazalo.

Tisti isti, dve ljubeči se, vročni lici, v neprestani strugi čez in čez brzici.

Dve, četudi res, le breztelesni masi, a znova spet in spet na skupni jasi.

Kot ti veksi dve, deljeni z mrzlo grudo, ki brišeta v dveh srcih misli amplitudo

Izpolnjen kupon pošljite na naslov:
Uredništvo časopisa SNEŽNIK, ZA HOROSKOP
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica

KUPON marec 1998/4

Šifra:

Dan rojstva:

Čas rojstva:

Kraj rojstva:

Spol:

NAGRADNA KRIŽANKA št. 4

	ROMAN KAFKE	POROČILO (ANGLEŠKO)	FRANCOSKO ŽENSKO IME	VELIKA KITAJSKA POSODA	KRILO (LATINSKO)	NAPAD	AKTINIJ	VRSTA UNIFORME	GRŠKA BOGINJA MIRU	PEVEC STEVENSON
KDOR PREVAJA V DRUGI JEZIK										
NASILNI PREOBRAT										
IZDELOVALEC OPEK							NASAD			
KOBALT							NEMŠKI MARŠAL			
IME MINEA			ANGLEŠKI BRINOVEC	KRAJ PRI OPATJI	RIJKA JAJCECA					ENAKI CRKI
					MESTO NA KRIMU					
SESTAVIL:										
M. M.	ŠAMPION	SKULPTURA				STRIC				
		BLONDINEC				TEMELJ				
POMLADNI MESEC			ZADOLŽITEV						PRVO-RODKA	NAPADALEC
			OSEBNI ZAJEM	VRSTA AMERIS. LETALA						
NAJVEČJA KOPENSKA ŽIVAL		MEDICA		SODAVICA	AMER. FIZIK			VEZNIK		
		VNETJE AORTE			VRH V HIMAL			GLIGOROV		
DRŽAVA V AZIJI							ŽUŽKOJED			
ŠAHOVSKE FIGURE							LITJE			
ITALIJANSKI PISATELJ			IGLAVEC			PLODOVI OLJKE				
OBROČEK PRI KOSI			IME MAJARONA			FINSKI TEKAC				
						FRANCOSKI SLIKAR				
MESTO V BELGIJI			HRAPAVOST							
			RONKA							
MANJŠA KARTA					ROMUN. ČLEN				TVORBA V PANJU	NATRIJ
					ČASOV. ENOTA				OTOK V JADRANU	
ARZEN		MEDVET SMEHA	ČASTNI NASLOVI				SCIT			
							SILICIJ			
PRIPADNIK SLOV. NARODA			STRAVINSKI			REKA V ITALIJI				
KRAVICA			TUJE ŽENSKO IME			VRSTA MORSKE ŽIVALI				

NAGRAJENCI IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Prejeli smo pet pravih rešitev križanke iz 3. številke Snežnika. Žreb je določil, da:

1. nagrado - darilni bon papirnice Linea Art v višini 1.500 SIT prejme **Branko Posega**, Pod tavrtnice 8, 6257 Pivka
2. nagrado - 3-mesečno naročnino na časopis Snežnik prejme **Milojka Valencič**, Topolc 32/b, 6250 Ilirska Bistrica
3. nagrado - majico časopisa Snežnik prejme **Marta Šiškovič**, Slivje 21, 6242 Materija.

Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti. Vsem iskreno čestitamo!

Izpolnjeno nagradno križanko št. 4 pošljite na naslov:
Uredništvo časopisa SNEŽNIK, KRIŽANKA, Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica.

Med pravih rešitvami bomo izžrebali 3 nagrajence, ki bodo prejeli:

1. nagrada: **DARILNI BON trgovine DOMEK** v višini 1.500 SIT
2. nagrada: **3-mesečna naročnina** na časopis SNEŽNIK
3. nagrada: **majica** časopisa SNEŽNIK.

Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki jih bomo prejeli do torka, 10. marca 1998.

Želimo vam veliko uspeha pri reševanju!

Rešitev nagradne križanke številka 3:

VODORAVNO: Osebnost leta, Vojko Čeligoj, KR, Skradin, Renta, Kipeč, Raner, Lojtra, Antiteza, Ava, OP, Reis, Adica, Spa, Hun, Obdajanje, Ekk, Kromanjonec, Orada, VU, Eland, Lora, Posek, Ata, Očak, OL, Rab, ČG, GE, Talj, Atropin, Indikan, Kravata, Jeklenec, Idared, AC, Raža, Nal, VA

**Občina
Ilirska Bistrica**

**PAPIRNICA
LineaArt**

6250 Il. Bistrica
ROZMANOVA 2, 067/42-077

*Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep
kot zvezda na nebu ...*

T. Pavček

**Ob prazniku, Dnevu žena, vsem občankam
iskreno čestita**

RDEČI KRIŽ ILIRSKA BISTRICA

**GA
COMMERCE**
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica
GRAFIČNI ATELJE IN UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40, tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

Plama-pur

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 6250 Ilirska Bistrica
telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

ekaART
grafična dejavnost d.o.o.
Tomšičeva 2, Ilirska Bistrica

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

KSP
ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7

TORIS

Vojkov drevored 14, 6250 Ilirska Bistrica
Najem in prodaja prostorov za:
- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

**PETROL
TRANSPORT**

**FIZIOTERAPIJA
IN TRGOVINA**
Rozmanova ul. 1
6250 Ilirska Bistrica
tel./fax: 067/41-156

- zelena zdravila
- čaji in čajne mešanice
- ortopedski pripomočki
- ortopedski vzglavniki
- medicinska kozmetika
- preventivne in terapevtske kompresijske nogavice
- obvezilni program
- Chicco program za otroke in otroška hrana

Zavarovanim osebam izdajamo tehnične pripomočke na naročilnice (recepte).

**primorje
ajdovščina**
ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:
- vse vrste gradbenih storitev, asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek, mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni material.

PUR PLATEX
d.o.o.

Gradišče 51
6243 OBROV

PE PODGRAD

Podgrad 110
6244 PODGRAD

Telefon: 067/85-031, 85-210

IRBIS d.o.o.

Koseze 32c
6250 Ilirska Bistrica
tel: 067/41-082

ŠIROK IZBOR VSEGA ZA ČIŠČENJE IN DOME
ČISTILA, LOŠČILA, PRAŠNI TRASKI, PAPIRNA
KONFEKCIJA, DISAVE, PRIPOMOČKI ZA
ČIŠČENJE, SREDSTVA ZA OSEBNO HIGIENO,
KOZMETIKA, NIGOVALNI PRIPOMOČKI,
TOALETNE POTREBŠČINE, KOLEKCIJA
KOZMETIKE "TEI NATURE SHOP",
EXCLUSIVNA PONUDBA: GLOBINSKI
SESALNIKI, SPEEDY, VALZER IN POTROŠNI
MATERIAL ZA SESALNIKE, SPEEDY, VALZER,
VORWERK (VRLJICE, DISAVE, ...)

DOMEK

PISARNIŠKI MATERIAL IN ŠOLSKÉ POTREBŠČINE

(na ulici od Hotela TURIST
proti železniški postaji)

na TOMŠIČEVI 6

v ILIRSKI BISTRICI!

URNIK
8 - 12 in 15 - 18

SOBOTA
8 - 12

Tel.: 067/42-215

PROIZVODNJA ČISTIL
TRGOVINA NA TERENU
STORITVE ČIŠČENJA

VSE ZA ČISTEJŠE OKOLJE ...

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	90.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	45.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	22.500 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	11.250 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	5.700 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%.
Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokličite: "GA commerce",
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica,
tel.: 067/81-297, fax: 067/41-124

Snežnik

UREDNIŠTVO

6250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

ime

priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov:

V _____, dne _____

podpis:

NOGOMET

"ŠIKI" - NISEM PRISTAŠ
PRIJATELJSKIH TEKEM

Nogometaši tretjeligaša iz Ilirske Bistrice so po dvomesečnem premoru in težavah, ki spremljajo klub, vseeno začeli s pripravami. Začasna (ali bolje rečeno prisilna) uprava je odločila, da člansko ekipo prevzame Drago Ljubišič "Šiki", trener, ki poleg članske ekipe skrbi tudi za starejše dečke, mladince in občasno za kadete. Priprave na "Kampu" tečejo po predvidenem načrtu. Na enem od treningov smo izkoristili pavzo za pogovor s trenerjem.

"Za trenerja prve ekipe sem vskočil čisto slučajno. Pomagal bom, kolikor je v moji moči. Če bodo igralci delali, kot se bo od njih zahtevalo, se bomo izlekli iz te situacije."

Iz kluba je odšlo tudi nekaj nogometašev. Kdo jih bo zamenjal?

"Tudi brez tistih, ki jih ni, se mora igrati, klub pa mora živeti. Zapustila sta nas Varljen in Kiprijanovski, namesto njiju nameravam, pa tudi prisiljen sem, vključiti mlade nogometaše iz Bistrice. Jaz sem pristaš mladih, zato jih bom forsiral."

Očitno je, da boste prvenstvo začeli z mlado ekipo?

"Zame kot trenerja ne obstaja nikakršen "stari-mladi". Pri meni bodo igrali tisti, ki bodo dobro pripravljene, to pomeni, da so zmožni 90 minut zdržati na terenu. Na startu bodo imeli vsi enake možnosti, od posameznika pa je odvisno, kako jih bodo izkoristili."

Kot je iz načrta razvidno, niste pristaš pripravljalnih tekem?

"Potrebno je odigrati tudi kakšno prijateljsko tekmo, vendar ne za vsako ceno. Ekipa se lahko uigra tudi na treningih. Prijateljske teme so včasih tudi rizik, saj se kdo od igralcev lahko poškoduje. Da bi si lahko privoščili tak 'luksuz', pa nimamo dovolj številne ekipe."

športnik

DVA PORAZA BISTRIČANOV

Prvič letos so lahko bistriški ljubitelji nogometa doma spremljali dve tekmi nogometašev iz mlajših selekcij. Najprej so se sestali mladinci Ilirske Bistrice in njihovi vrstniki iz Ljubljane. V prvem delu tekme so domači igralci še nekako sledili igri gostov, v drugem polčasu pa doživeli popolno katastrofo in tekmo izgubili z rezultatom 0:9 (0:4). Trener Bistričanov Ljubišič je bil glede na to, da je ekipa pod njegovim vodstvom trenirala šele dva tedna, zadovoljen z igro ne pa tudi z rezultatom. Trener ljubljanske ekipe, nekoč slavni igralec ljubljanske Olimpije Dimitrij Srbu, je bil kratek: »Razlika v golih je ogromna, vendar sem med domačini vseeno opazil nekaj kvalitetnih nogometašev, ki znajo igrati nogomet.« V drugi tekmi so starejši dečki iz NK Ilirska Bistrica gostili starejše dečke NK Ježica in izgubili z rezultatom 0:1.

Tekst in slika: Petar Nikolič

KOLESTARSTVO

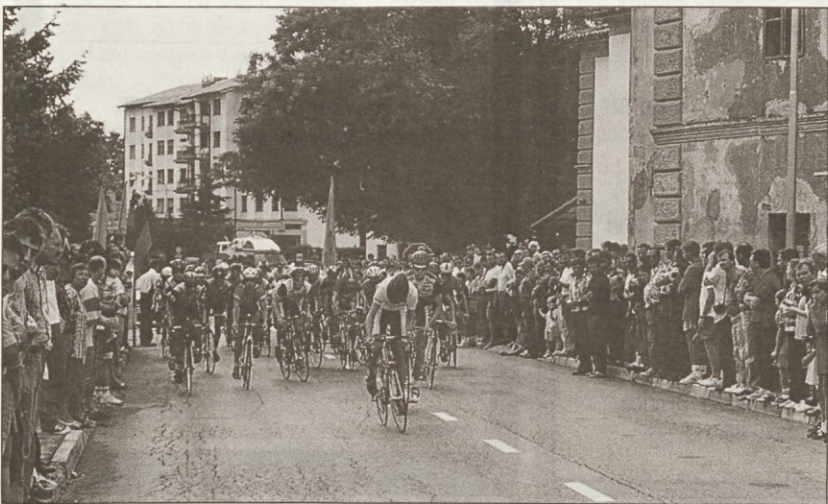
VRNITEV KK BISTRICA

Kolesarstvo na področju ilirskobistriške občine ni neznan šport. Nasprotno, v Bistrici tudi danes deluje KK Bistrica. Klub se zaradi objektivnih težav v prejšnjem letu ni pojavil niti na enem tekmovanju.

Krožile so tudi govorice, da klub ne deluje več. Za komentar smo poprosili Mileta Roliha, ki je trenutno alfa in omega maloštevilnega kolektiva. "Točno. Naša odsotnost na tekmovanjih v zadnjem letu je bila več kot očitna. O težavah ne bi govoril. V šolah ilirskobistriške občine, zlasti med petošolci, nameravamo poiskati nove člane. Tako bi marca začeli z rednimi treningi. Pogoje za delo imamo; v začetku bomo delali v OŠ Antona Žnideršiča, nato pa s kolesi zunaj. Računajoč dirkalna kolesa imamo trenutno na razpolago 12 kompletov opreme." Sodeč po trenerjevih besedah zgodba o bistriškem kolesarstvu še ni končana.

športnik

Slika: P. Nikolič

PRIJATELJSKA
NOGOMETNA
TEKMA

V soboto, 14. februarja, so nogometaši Ilirske Bistrice po desetdnevni pripravi, odigrali prvo prijateljsko tekmo. Na igrišču 'Kampo' so gostili tretjeligaški hrvaški nogometni klub iz Klane. To je bila hkrati tudi prva tekma, ki so jo bistriški nogometaši pred domačo publiko odigrali pod vodstvom trenerja Draga Ljubišiča. Tekma je pokazala nekaj slabosti v igri domačih igralcev, predvsem v končni napada, kjer se je nekaj izkušenih napadalcev bistriškega kluba pošteno osramotilo. Bistričani so tekmo pred približno stotimi gledalci izgubili z rezultatom 0:3 (0:0).

Konec februarja bodo Bistričani odigrali svojo drugo prijateljsko tekmo. Nasprotnik jim bo ekipa primorske lige iz Rakeka.

športpress

IVAN PRIMC -
KOVAČ V
PRIMORJU

Ivan Primc - Kovač je preteklo leto z odličnim uspehom zaključil dveletno šolanje za trenerja. Praktični del izpita je pod strokovno kontrolo dr. Elznerja zaključil na stadionu v Trnovem. Pričakovalo se je, da bo mlad, nadarjen in perspektiven trener s Pro-licenco prevzel eno od ekip - selekcij bistriškega nogometnega kluba. Ne po svoji krivdi je Primc odšel v prvotilgaško ekipo Primorje iz Ajdovščine, kjer bo treniral selekciji mladincev in kadetov. Za mesto trenerja omenjenih selekcij v Primorju se je potegovalo kar nekaj znanih trenerjev. Upamo, da bo Bistričan znal izkoristiti dano priložnost in svoje znanje izpopolnil v največji možni meri.

športpress

KOŠARKA

METEORSKI
SKOK
PLAME PUR

Polnih šetnajst let je že, odkar je onemogel KK Lesonit in so pogasile luči na košarkarskih igriščih v športnem parku Nade Žagar. Košarka je v ilirskobistriški občini spet zaživela pred dvema letoma, ko je KK Lesonit nasledila sodobna košarkarska ekipa Plama pur. Dijaki in študentje, ki jo sestavljajo, so svoje nasledstvo vzeli resno in odgovorno. V prvi tekmovalni sezoni je agilna uprava prijavila klub na tekmovanje v D ligi slovenske košarke. Začetek ni bil ravno bleščeč, toda fantje so vztrajali in uspeli. Za uspeh ima največ zaslug Mitja Muha, nekdanji kadetski reprezentant bivše Jugoslavije, ki je v enem letu uspel fante izsolati v prave košarkarje. D liga je bila za Bistričane odskočna deska za vstop v 3. SKL-zahod 1. V preteklih šestnajstih prvenstvenih tekmah se je Plama pur z dvema porazoma, štirinajstimi zmagami in tridesetimi osvojenimi točkami uvrstila na drugo mesto lestvice. Učinkovitost v igri je popravil najboljši organizator igre v 3. SKL Bojan Jovič, igralec, ki ga je iz Prestranka pripeljal Mitja Muha, po njegovi zaslugi pa v Bistrici igra tudi Race. Kvalitetna igra je Plamo pur pripeljala do kvalifikacij za vstop v 2. SKL. Nasprotnik jim bo ekipa iz 3. SKL 2. Dušan Jenko, tehnični direktor kluba, pa končne boje za prehod v višji rang tekmovanja komentira takole: "Da smo si izborili kvalifikacije v močni ligaški konkurenci, je za nas uspeh. Kvalitetna igra ekipe je presenetila vse, tudi upravo. Dane priložnosti nismo izpustili iz rok. Končni boji niso kot liga: tu se preži na vsako nasprotnikovo napako in se hitro prevzame iniciativo. Trenutno se s kvalifikacijami ne obremenjujemo. Zmaga naj boljši, zmaga naj košarka."

Petar Nikolič

KARATE

GLAVAŠU ZLATO, MLAJŠI DEČKI
BREZ KONKURENCE

Po dvomesečnih naporih in strokovnih pripravah na začetek tekmovanja v tekmovalni sezoni 1998 so najmlajše selekcije karate kluba Samurai iz Ilirske Bistrice 15. februarja, prvič v tem letu nastopile na prvem pokalnem tekmovanju, ki ga vsako leto organizira Karate zveza Slovenije.

Tekmovanje se je odvijalo v Trbovljah, sodelovalo je 32 klubov s 381 tekmovalca. Bistričani, ki jih vodi Marjanca Šajn, so v močni konkurenci dosegli dobre rezultate. Ekipa deklic v sestavi Kladija Iskra, Tina Marković in Mateja Hrvatinić je v kategoriji malčic za dobro izvedene kate zavzela drugo mesto. Ekipa mlajših dečkov v sestavi Matej Urh, Tine Maljevac in Darjan Smajla je bila v svoji konkurenci najboljša in zaslužno dosegla prvo mesto. Domen Hrabar je v konkurenci 76 starejših dečkov v katah osvojil sedmo mesto, v bojih pa je po dveh zaporednih zmagah tretjič izgubil in pristal na 5. - 8. mestu. Uspeh Bistriškega Samuraja je kronal Nejc Glavaš, ki je med 67 tekmovalcev zavzel šesto mesto v katah. Tekmujoč se v bojih je bil Glavaš prepričljivo najboljši in zaslužno osvojil zlato medaljo.

Dodajmo še to, da so mlajše tekmovalne selekcije 21. in 22. 2. sodelovale na strokovnem seminarju v Portorožu, ki ga je organizirala Karate zveza Slovenije.

Tekst: Marjanca Šajn in Petar Nikolič
Slika: P. Nikolič

KARATEISTI ZA PASOVE

Karate klub Samurai iz Ilirske Bistrice poleg uspešnega tekmovalnega delovanja vsestransko skrbi tudi za podmladek. Poleg obveznih treningov in tekmovanj so klubu organizirali izpit (na sliki) za pasove v Sokolskem domu. Pred tričlansko komisijo Raljič, Kundelj in Šajn je na izpit prišlo 43 kandidatov. Enajst kandidatov je delalo izpit za rumeni pas, 6 za oranžni, 13 za zeleni, 8 za modri in 5 za rjavi pas. Triindevet kandidatov je izpit uspešno opravilo, ostali pa bodo imeli priložnost svoje znanje pokazati čez mesec dni.

Tekst-foto: Petar Nikolič

ROKOMET

DERBI V KRANJU

Tekmovanje v 2. SRL se približuje koncu. Rokometašice so odigrale že štirinajsto kolo. V vodstvu je trenutno ekipa škočjeloškega šesirja, vendar pa lahko v petnajstem kolu na derbiju v Kranju vodstvo prevzamejo rokometiške ekipe Sava Kranj.

Rezultati štirinajstega kola: ŽRK Elektro Senčur Ptuj : Novo Mesto 32:20, Mobix Črenšovci : RK Škocjan 22:37, Ilirska Bistrica : Sevnica 10:30, Škočja Loka : Polje 35:18, Šentjernej : Sava Kranj 14:24.

LESTVICA

Škočja Loka	14	13	0	1	393:231	26
Sava Kranj	14	12	1	1	355:215	25
Elektro Senčur Ptuj	14	9	0	5	343:291	18
Škocjan	14	8	1	5	325:310	17
Polje	13	8	0	5	308:288	15
Sevnica	14	6	0	8	311:284	12
Šentjernej	13	5	1	7	285:260	11
Novo Mesto	14	5	1	8	336:357	11
Mobix Črenšovci	14	3	1	10	319:349	7
Ilirska Bistrica	14	0	0	14	117:458	0

V petnajstem kolu so se sestale ekipe šentjernejske : Novo Mesto, Sava Kranj : Škočja Loka, Polje : Sevnica, Mobix Črenšovci : Ilirska Bistrica, Škocjan : Elektro Senčur Ptuj.

Petar Nikolič